Pedagógiai program

Srí Prahláda Általános Iskola és Óvoda

2019.

Tartalom

1.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai....4

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok....16

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok....24

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok....27

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai 30

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység....31

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje....35

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel....35

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata....39

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai....40

1.11 A felvételi eljárás különös szabályai....41

2. Az intézmény helyi tanterve....42

2.1 A választott kerettanterv megnevezése....42

2.2 A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások....44

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei....47

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása....48

2.5 Mindennapos testnevelés....51

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai....51

2.7 Projektoktatás....51

2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 51

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái....52

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása....53

2.12 A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása esetén a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program....55

2.13 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei....55

2.14 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek....55

2.15 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei....55

2.16 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei 58

3. Az óvoda pedagógiai programja....65

3.1 Bevezető....65

3.2 Helyi nevelés alapelvei és a fejlesztés célja....66

3.3 Pedagógiai programunk feladatrendszere.....67
3.4 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....79
3.4.2 Kultúraátadás.....87
3.5 Az óvodai élet szervezése.....101
3.6 Személyi és tárgyi feltételek.....105
3.6.1 Személyi feltételek.....105
3.6.2 Az óvoda tárgyi feltételei.....106
3.7 Az óvoda kapcsolatrendszere.....107
3.8 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....109
3.9 A gyermekbalesetek megelőzése.....110
3.10 Differenciálás, inklúzió, intregráció.....110
3.10 Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése.....114
3.11 A program tervezése.....114
3.12 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....116
3.13 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....118
1. számú melléklet: A többi gyermekkel együtt, integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók, és a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók fejlesztő programja 119
2. számú melléklet: A helyi tantervbe beépülő elemek, az SNI és a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézséggel küzdő tanulók fejlesztését segítő program 126
3. számú melléklet: Tehetséggondozás program.....140
4. számú melléklet: Kalandnap.....149
5. számú melléklet: A Srí Prahlada Gurukula értékelési rendszerének főbb elvei.....157

Az iskola nevelési programja

1.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1 Alapelvek:

Az iskola társadalmi szerepéről vallott elgondolások

Napjainkban a lelki értékek hiánya szembetűnő. A társadalom minden területén, így az iskolákban is a teljesítmény-orientáltság dominál. Az emberek közötti kapcsolatok, az emberi értékek egyre inkább háttérbe szorulnak. Ebben a helyzetben nagy szükség van azon ötletekre, alternatívákra az iskolában, amelyek képesek olyan tartalmas embereszményt és reális emberképet mintául állítani, amely legalább akkora hangsúlyt fektet a lelki-erkölcsi tartalomra, mint a lexikális jártasságra.

Iskolánkban olyan tudatos, lelki értékekben gazdag személyeket szeretnénk nevelni, akik példát mutatnak általános tárgyi műveltségükkel és pozitív emberi kultúrájukkal, tulajdonságaikkal egyaránt, és ezzel hozzájárulnak a társadalom békéjének és boldogságának megalapozásához.

Iskolánk nevelő-oktató munkáját a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend és az ősi védikus kultúra értékeinek ötvöződése hatja át.

Kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös társadalmi és természeti problémákra, valamint a különböző kultúrák iránti nyitottságra, megértésre.

Nevelő-oktató munkánk során a minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltség azon szilárd alapjait rakjuk le, melyekre biztonságosan építheti ismereteit a későbbiekben minden tanulónk.

Az iskola által közvetített értékek

„Egyszerű élet, emelkedett gondolkodás”. Az iskola elve, hogy a gyermekek életkorának megfelelő magas intellektuális képzést kapjanak a közismereti és a lelki kultúra terén, amellett megtanuljanak olyan praktikus ismereteket, amelyek a mindennapi élethez és az önfenntartáshoz szükségesek.

Oktató-nevelő munkánk során az emberi értékekre helyezzük a hangsúlyt. Lehetőséget adunk a változatos, sokoldalú iskolai munkára, tanulásra és játékra; a gyermekek életmódjának, szokásaiknak, az iskola és Krisna-völgy által közvetített értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakítására, meggyökereztetésére.

Előtérbe helyezzük a tapasztalati úton történő tanulást.

A tanulókkal kapcsolatos értékek

- Gyermekközpontúság, a gyermek érdekeinek szem előtt tartása, az életkori sajátosságok figyelembe vétele.
- Családias légkör, melyet bizalom és őszinteség hat át.
- Szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítása.
- Belső, emberi értékek felfedezése, önmegismerés.
- Intelligens, művelt, önképzésre képes, nyitott, széles látókörű, lelki értékekben gazdag, szeretetteljes, optimista, kreatív, kiegyensúlyozott, gyakorlatias.
- Általános műveltséggel rendelkezik, jártas a védikus kultúra általunk tanított területein.
- Az iskola felelős a tanulók testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséért, a gyermek– és tanulói közösség kialakulásáért és épüléséért.
- A tanulók személyiségének fejlesztésében, kibontakoztatásában és a gyermekközösség kialakítása, fejlesztése során a szülőkkel együttműködve végezzük a nevelő-oktató munkánkat.
- Az iskola gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, a nevelés-oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a gyermekbaleseteket előidéző okok feltárásáról és megszüntetéséről, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának, valamint a fizikai állapot felmérésének megszervezéséről
- Biztosítjuk a NAT-ban műveltségi területként meghatározott nevelő-oktató munka alapjául szolgáló ismeret-, készség- és képességjellegű követelmények, kulcskompetenciák teljesítését.

1.1.2 Célok:

Az oktatás tudatos és tervszerű tevékenység, melynek során a pedagógus célokat tűz ki maga elé, előre vetíti a tanítási-tanulási folyamat kívánt eredményeit, s ezek elérése, megvalósítása érdekében tervezi-szervezi meg tevékenységét. A célok meghatározása a pedagógiai munka tudatosságának kritériuma.

Az oktatás és nevelés céljai a tanulók személyiség-fejlődésében bekövetkezett tervezett változások, amelyek a tanítási-tanulási folyamat eredményeként valósulnak meg a korszerű műveltségfelfogást reprezentáló művelődési anyag feldolgozása során.

Az iskola célja, hogy megismertesse és a magyar társadalmi-kulturális közegnek megfelelően beillessze a mindennapi életbe a védikus kultúra praktikus és lelki értékeit.

Célunk, hogy tanulóink sokoldalú képzésben részesüljenek a közismereti tárgyak és a védikus kultúra terén.

A NAT-ban meghatározott műveltségi területek fejlesztési követelményeinek és kulcskompetenciáinak teljesítésével biztosítjuk a tanulók általános, európai műveltségének megalapozását.

Célunk, hogy a tanulók biztonságban érezzék magukat iskolánkban, bizalommal forduljanak tanáraikhoz.

Célunk, hogy olyan egészséges tanulóközösség alakuljon ki, melynek tagjai odafigyelnek egymásra, kölcsönösen formálják egymást, nem az anyagi értékek határozzák meg értékrendjét, hanem tiszteletben tartják egymás személyiségét, tisztelettudóan, szeretettel közelítenek egymáshoz.

A tanár-tanár, tanár-diák és tanár-szülő kapcsolatot a harmónia, szeretet, segítőkészség, együttműködés és a jó kommunikáció jellemezzék.

Az iskola célja, hogy

- a társadalom számára hasznos embereket neveljen tanítványaiból,
- a magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel emelje a tanulók tárgyi tudását, fejlessze önálló problémamegoldó képességét, készségét, kreativitását,
- boldog, boldogságra képes embereket neveljen tanítványaiból,
- segítse a tanulókat abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes, humánus, alkotásra képes emberré válhatnak, akik beépítik mindennapi életükbe az iskola által közvetített értékeket.

Hon- és népismeret

- A tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátságait, nemzeti kultúránk értékeit.
- Legyenek jól tájékozottak a haza földrajzában, irodalmában, történelmében, mindennapi életében.
- Sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek az otthon, a lakóhely és haza megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek.
- A hon- és népismeret segítse elő harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel.

Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz

- A tanulók ismerjék az egyetemes emberi kultúra legjellemzőbb eredményeit.
- Legyenek nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsüljék meg ezeket.

- Alakuljon ki a tanulókban pozitív viszonyulás a közös európai értékekhez.

Környezeti nevelés

- Segítse elő a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását.
- A tanulók váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt.
- Legyenek képesek a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére.
- A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Ismerjék meg az önfenntartáshoz szükséges feltételeket.

Erkölcsi nevelés

Oktató-nevelő munkánk során a következő tulajdonságok fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt:

- tudatosság
- megfontoltság
- megbocsájtás
- körültekintés
- komolyság
- felelősségérzet
- lelki-erkölcsi tisztaság
- önfegyelem
- önzetlenség
- adakozás
- együttműködési készség
- tolerancia
- közösségi szellem
- megbízhatóság
- helyes erkölcsi ítélőképesség
- tisztelettudó magatartás
- becsületesség
- segítőkészség
- kedvesség
- erőszak nélküliség
- együttérzés
- kitartás

- igazságosság
- határozottság
- egyszerűség
- mértékletesség
- kiegyensúlyozottság
- elégedettség
- szilárd jellem
- szeretet

Esztétikai nevelés

- A szépség iránti igény és érzékenység kialakítása.
- Harmonikus környezet kialakítására való törekvés.
- A nyugati és a keleti kultúra értékeinek beépítése a mindennapi életbe.

Értelmi nevelés

- Az alapkészségek- és képességek kialakítása, fejlesztése, amely a társadalomba való beilleszkedés és a további ismeretszerzés eszköze.
- Tájékozottság és tájékozódás a világban.
- Önművelés.
- Fejlett kommunikációs készség.
- Testi nevelés
- Edzett testben edzett lélek.
- Testünk és környezetünk tisztasága.
- Az egészség megóvása.
- Testedzés.
- Higiéniai szokások kialakítása.
- A család életmódja.
- Technikai nevelés
- Technikai készségek fejlesztése.
- Alapszinten ismerjék meg az ember számára szükséges eszközök előállításának folyamatát.

1.1.3 Feladatok:

Az iskola feladatai

- A tanulók alapfokú nevelése és oktatása, felkészítése a felső tagozatra, valamint a középiskolára.
- Adja át azokat az ismereteket, amelyek a tanulók egészségének és testi épségének megőrzéséhez szükségesek.

- A tanulók értelmi képességeinek és egész személyiségének fejlesztése.
- A napi színvonalas oktatás biztosítása.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában fejlessze a gyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét és előmozdítsa érzelemviláguk gazdagodását.
- A tanulók tudásának számonkérése, ellenőrzése, értékelése.
- Közösségi programok szervezése.
- Az éves munkatervben meghatározott feladatok teljesítése.
- Bizalommal és szeretettel teljes légkör teremtése az oktatás-nevelés során.

A pedagógus feladatai:

A tanár tanítsa tanulni a gyermeket, sajátíttassa el és gyakoroltassa az eredményes tanulás módszereit és technikáit:

- Egyénre szabott tanulási módszerek alkalmazása,
- Értő olvasás fejlesztése,
- Az emlékezet erősítése, a gondolkodás fejlesztése
- Az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása.
- Az életkori és egyéni jellemzőkre alapozva tervezze meg a tanítás-tanulás folyamatát.
- Gondosan válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait.
- A tanulók érdekét szem előtt tartva a személyes bánásmód elvét alkalmazza.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Alapozza meg a tanulási szokásokat.
- Támogassa az egyéni képességek kibontakozását.
- Működjön közre a tanulási és magatartási nehézségekkel járó folyamatokban.
- Tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.
- Erősítse a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- A gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését.
- Irányítsa és értékelje a tanulók munkáját, minősítse teljesítményüket.

- Szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésben való részvétel útján gyarapítsa.
- A nevelő-oktató tevékenység keretében gondoskodjon a tanulók testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről.
- Működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, megszüntetésében.
- Nevelő-oktató tevékenysége során vegye figyelembe a tanuló egyéni képességeit, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét.
- Segítse a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatását, és a hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását.
- Ha a pedagógus észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket tegye meg.
- A szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőket figyelmeztesse, ha gyermeke fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tart szükségesnek.
- A tanulók és a szülők kérdéseire és javaslataira érdemi választ adjon.
- A gyermek és a szülők emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Adja át a tanulók részére az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket, viselkedésével és életével mutasson példát.
- Legyen igénye az önképzésre, lelkiismeretesen készüljön fel a tanórákra.
- Készítsen dekorációt, szemléltetést.

1.1.4 Eszközök:

Az iskola kötelező órakeretben nyújtott kínálata:

- Biztosítjuk minden tanulónak a NAT-ban meghatározott tananyag elsajátításának lehetőségét.
- A negyedik osztálytól angolt, ötödik osztálytól szanszkrit nyelvet tanítunk.
- Alacsony létszámú tanulócsoportban lehetőség nyílik a személyes bánásmódra.
- Természeti környezetben, friss levegőjű helyen, csendes helyen zavartalan tanulásra van lehetőség.
- Próbálunk lépést tartani a mai hazai oktatás színvonalával képzettségben és tárgyi felszereltségben. Célunk, hogy folyamatosan korszerű taneszközöket szerezzünk be.

Az iskola kötelező órakereten kívül nyújtott szolgáltatásai:

Az iskolánkban folyó munka szerves részét a tanórán kívüli foglalkozások töltik ki, melyekről a nevelőtestület a fenntartó jóváhagyásával dönt.

- a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve,
- az anyagi lehetőségeket figyelembe véve,
- a tanulók terhelését mérlegelve.

Iskolánk a következő tanórán kívüli foglalkozásokat biztosítja:

- Zene szakkörön tradicionális indiai hangszereken tanulnak játszani.
- Ügyes kezek szakkörön megismerik a használati eszközök és a dísztárgyak hagyományos, népi módszerekkel való előállítását (szövés, varrás, nemezelés, kosárfonás, hímzés, fafaragás stb.)
- Az iskola tankertjében megismerik, gyakorolják a biogazdálkodás módszereit, használják annak eszközeit.
- Főző szakkörön változatos fűszerezésű vegetáriánus ételeket készítenek.
- Kirándulnak a természetben, videofilmeket, CD-ket és diákat néznek, részt vesznek a mezőgazdasági munkákban.
- Közös munkákon veszünk részt a templomban.
- Rendszeresen válogatott, igényes, nevelő és oktató célzatú DVD-ket játszunk le.
- Indiai tradicionális táncot tanulnak a lányok, mely a ritmus, a finom mozdulatok és kecsességet fejlesztik
- Judo küzdősport oktatásban vesznek részt,

Természetes, egészséges életmódra nevelés

- Az iskolát természeti környezetben, egy biofarmon hoztuk létre, távol a szennyezett levegőjű városoktól, így a gyermekek egész nap friss levegőn tartózkodnak.
- Az étrend vegetáriánus ételekből áll, melyeket többnyire a helyben termelt biotermékekből készülnek; a gyerekek frissen fejt tejet fogyasztanak.
- A szabadidő, a játék és a testnevelés órák helyszíne a farm dombjai-völgyei és az itt létesült játszóterek, kalandpálya.

- A gyermekek rendszeres kirándulásokon vesznek részt; megismerik a farmon és a környéken élő növényeket, állatokat, földrajzi helyeket.
- Videofilmeket, diákat néznek meg a természetről.
- Megismerkednek az alapvető mezőgazdasági munkákkal (talaj előkészítés, ültetés, gyomlálás, betakarítás…) a farm virágkertészetében, gyümölcsösében és konyhakertjében, valamint az iskola tankertjében.
- A felnőttek és a gyermekek nem használnak egészségkárosító szereket.
- Következetesen tartjuk a tisztasági szabályokat (a test, a ruházat, tárgyaink és környezetünk tisztasága, rendje).
- A gyermekek rendszeresen részt vesznek környezetük szépítésében, takarításában.
- A farm területe jó lehetőséget nyújt a futásra, kerékpározásra, túrázásra, télen a domboldalakon szánkózásra, és nyáron az iskola előtti tóban való úszásra.

Kulturális tevékenységek

- Zenetanulás (bhadzsan)
- A védikus kultúra egyik kiemelkedően fontos eleme a tradicionális indiai zene, a bhadzsan, amely verses énekeket tartalmaz.
- A gyermekek megismerkednek ezen költeményekkel.
- Alapfokon megtanulnak játszani tradicionális indiai hangszereken.
- A közösség kulturális rendezvényeinek állandó része a zene és a tánc, melyeken a gyermekek is részt vesznek.

Konyhaművészet

A keleti kultúra másik fontos része a vegetáriánus konyhaművészet. Foglalkozások keretében a gyerekek megtanulják a főzés alapjait, készítenek kenyérféléket, zöldséges ételeket, tejből, tejtermékekből készült édességeket, stb.

Kézművesség

A kézügyesség és az esztétikai érzék fejlesztése is a kultúra része. A gyermekek megtanulják a gyöngyfűzés, a szövés, batikolás, a varrás, a hímzés, a csuhézás és a virágokkal való díszítés alapjait. Megismertetjük őket a különféle népi kézművességekkel, bemutatjuk azokat a módszereket, technikákat, eszközöket, amelyek segítségével önállóan is képesek lesznek majd használati illetve dísztárgyak elkészítésére.

1.1.5 Eljárások:

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei:

- meggyőzés
- minta
- példa, példakép, példakövetés
- eszménykép
- bírálat
- önbírálat
- beszélgetés
- felvilágosítás
- tudatosítás
- előadás
- vita
- beszámoló

A tevékenység megszervezésének módszerei:

- követelés
- megbízás
- ellenőrzés
- értékelés
- játékos módszerek
- gyakorlás

A magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek (Pontozási rendszer lásd 6. számú melléklet)
- ígéret

- helyeslés
- bíztatás
- elismerés
- dicséret:
- szóbeli dicséret formái: osztály előtt, iskolai összejöveteleken
- írásbeli dicséret formái: osztályfőnöki dicséret (ellenőrzőbe, osztálynaplóba)
- igazgatói dicséret (ellenőrzőbe, osztálynaplóba)
- fenntartói elismerés (tanévzáró ünnepélyen, közösség előtt)
- 1-5-ig terjedő osztályozás, szöveges értékelés

Jutalmazás:

Jutalmazzuk

- a szorgalmas, folyamatos tanulmányi munkát,
- a hosszabb ideig tanúsított példamutató magatartást,
- az odaadó, önzetlen közösségi munkát.
- a kiemelkedő *szádhanát*

A jutalmazás formái:

- szóbeli dicséret
- írásbeli dicséret
- tárgyi jutalom (pl. könyv)
- saját pontrendszer alapján (lásd 6. számú melléklet)

Nyelvi (verbális) eszközök:

- beszéd
- beszélgetés
- szabad beszélgetés
- irányított beszélgetés
- egyéni beszélgetés

- csoportos beszélgetés

Nem nyelvi (non verbális) eszközök:

Mimika, szemmozgás, tekintet, testközelség, térközszabályozás, testhelyzet, mozdulatok, kulturális jelzések.

Szociális technikák:

Ezeket a technikákat a gyermekek a felnőttektől tanulják el, kezdetben a családban, később az iskolai közösségekben. Ezért fontos, hogy milyen mintát kapnak.

Technikák az ön- és emberismeret fejlesztéséhez:

Fejlesztik a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatát, egyéni tulajdonságait, készségeit.

Szociális készségfejlesztő technikák:

- A tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, a meglévők erősítése.
- minta- és modellnyújtás
- megerősítés (buzdítás, dicséret, jutalmazás)
- szerepjáték
- dramatizáló tevékenység

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk pedagógiai programja a NAT-ban leírt értékekre valamint a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra és szükségletekre épül. Ezért pedagógiai feladataink a következők:

- a NAT-ban és a helyi tantervben leírt tartalmak átadása, elsajátíttatása,
- valamint az ezekre épülő differenciált oktatás.

Feladataink azt a célt szolgálják, hogy tanulóink

- különböző szintű adottságaikkal,
- eltérő mértékű fejlődésükkel,
- az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal,

- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel,
- szervezett ismeretközléssel,
- Krisna-völgy életébe történő bekapcsolódással,
- spontán tapasztalataikkal összhangban
- minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátíttatása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeiknek a kialakítására, fejlesztésére.

Képzésünk tartalma magába foglalja az emberre, az európai és a védikus társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra és a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez mérten.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók:

- műveltségét,
- világszemléletét, világképük formálását,
- tájékozódásukat és eligazodásukat a szűkebb és tágabb környezetükben.

Az iskola pedagógiai programjának összeállításánál elsődleges szempont volt a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Ezért a legfőbb nevelési feladataink:

Az iskola nevelő-oktató folyamata adjon teret:

- a színes, sokoldalú iskolai életnek, tanulásnak, játéknak, munkának,
- Fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, önfegyelmét
- Járuljon hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainkat az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk:

a, Az értelem kiművelésához kapcsolódó motívumok

Tanulási motívumok:

- a megismerési vágy,
- az érdeklődés,

- a felfedezési vágy,
- az alkotásvágy,
- tanulási teljesítményvágy,
- tanulási kötelességtudat,
- tanulási ambíció,
- az önfejlesztési igény fejlesztése

Kognitív képességek fejlesztése:

Kognitív műveletek:

- felismerés, kivitelezés,
- gondolatképzés, igazságértékelés,
- összehasonlítás,
- azonosítás, besorolás,
- sorrendfelismerés, sorképzés,
- belátás,
- tapasztalati következtetés.

Megismerés:

- megfigyelés, átkódolás, értékelés, értelmezés, bizonyítás.

Kognitív kommunikáció:

- ábrázolás,
- beszéd, beszédértés,
- írás, olvasás.

Gondolkodás:

- viszonyítás,
- általánosítás, osztályozás,
- problémamegoldás.

Tanulás:

- tapasztalati, értelmező tanulás,

- önálló és szociális tanulás.

b, A segítő életmódra nevelés terén kialakítandó értékek

Szociális kompetencia:

- Globális értékrendek kialakítása, fejlesztése (amely megalapozza az egyéni értékrend kialakulását).
- Egyéni értékrend kialakítása.

Feladat: Az adott kulturális közegnek megfelelő szociális szokások, minták, attitűdök, meggyőződések, készségek és ismeretek elsajátításának elősegítése, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a szociális viselkedés alapvető szabályait, megértsék a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét.

Egyéni szociális értékrend fejlesztése.

A szociális hajlamok (kötődés, családi élet…) öröklött motívumok; működésük és szerepük a tudattalan döntésben, viselkedésben nyilvánul meg.

Feladat: Olyan iskolai légkör kialakítása, amely az iskolai közösség mindennapi életében elősegíti, hogy a tanuló folyamatosan megtapasztalhassa az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit, hiányuk káros következményeit. A tényleges szociális közegek hatása mellett kiemelt szerepet kell juttatni a közvetett hatásoknak is (történelmi, irodalmi hősök…).

Szociális képességrendszer fejlesztése:

Szociális szokások: hasonló helyzetben mindig hasonló viselkedést váltanak ki.

Feladat: Pozitív szociális szokások kialakításának segítése. Olyan iskolai életrend kialakítása, melyben a tanulók biztonságban érezhetik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatók, kiszámíthatók, következetesek és mindenre egyformán vonatkoznak.

Szociális minták

Feladat: Pozitív minták bemutatása, a tanárok példamutatása; történelmi és irodalmi személyiségek tetteinek bemutatása; a negatív antiszociális minták pusztító hatásának megfékezése.

Szociális kommunikáció fejlesztése:

Feladat: Pozitív érzelmi légkör kifejlesztése az iskolában, az osztályban és a tantestületben egyaránt, amelyben a pedagógusok és a tanulók is biztonságban és jól érzik magukat, ahol a tanulók érzelmi karaktere és személyisége optimálisan fejlődhet.

Segítőkészség fejlesztése:

Feladat: Az iskola kínálja fel a segítés sokféle lehetőségét. Olyan segítő légkört alakítson ki, melyben a segítés elvárt és elismert viselkedés.

Együttműködési készség fejlesztése:

Feladat: A pedagógus rendszeresen teremtsen alkalmat az együttműködésre (közös feladatmegoldás, kirándulások…). A tanulók rendszeresen vegyenek részt olyan tevékenységekben, amelyek a segítő együttműködés által valósulnak meg.

c, Egészséges és kulturált életmódra nevelés:

Önkiszolgálási képességek

Testi képességek:

- a testi képességek kifejlesztése, folyamatos karbantartása
- a település sportolási lehetőségeinek optimális kihasználása
- a kézügyesség fejlesztése tanórán és tanórán kívüli tevékenységek során (szövés, gyöngyfűzés, varrás…)

Önellátási képességek:

Az életkori sajátosságoknak megfelelően az önellátó képességek, a viselkedés tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása (egészséges, kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, rendszeretet, házimunkák, közlekedés, vásárlás szokásai, készségei).

Befogadóképességek:

- Zenei befogadóképesség fejlesztése, válogatott zeneművek hallgatásával.
- Vizuális befogadóképesség fejlesztése.
- Az iskola legyen minden részletében igényes, esztétikus közeg, ahol a tanulók jól érzik magukat, ami fejleszti ízlésüket, igényességüket.
- Önkifejezési képességek (előadói képesség, szövegalkotó képesség, improvizációs képesség, vizuális önkifejező képesség).
- Önvédelmi képességek
- Egészségvédő képesség: Az egészséges életmód megismerése, alapvető szokások gyakorlása, balesetvédelmi szokások; lelki egészség.
- Önértékelő képesség: a tanulói önértékelés váljon rendszeressé.
- Önmegismerő képesség fejlesztése.
- Önfejlesztő képesség: a tehetség felismerése, fejlesztése.

d, Speciális kompetenciák fejlesztése:

- Az alkotókészség fejlesztése.

- Olyan tanórán kívüli szakkörök fenntartása, melyek fejlesztik a tanulók kreativitását.
- Alkotókészség fejlesztését szolgáló feladatok összeállítása tanórán.

A megvalósulás színterei:

- tanórák,
- tanórán kívüli tevékenységek,
- foglalkozások,
- rendezvények,
- élethelyzetek,
- közös munkák.

A NAT-ban megfogalmazott alapvető követelmények azt a célt szolgálják, hogy a tanulók iskolai és iskolán kívüli tevékenységükkel minél teljesebben kibontakoztassák személyiségüket.

Társadalmi értékek	A megvalósulás fő színterei
- közösségi szellem - másokkal szembeni felelősségteljes, toleráns magatartás - szolidaritás és együttműködés - segítőkészség	lásd: közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
- hagyományok ápolása - embertársaink szolgálata - törekvés közös szellemi és anyagi javak gyarapítására	védikus irodalom óra, etikett óra, élethelyzetek óra
- a házasság szentsége - családi harmónia - a feljebbvalók (szülők, tanárok, idősebbek) tisztelete	etikett óra, természetbarát szakkör, védikus irodalom óra, vegetáriánus táplálkozás
Interperszonális viszonyok, értékek a másokkal való érintkezésben	
- az élőlények tisztelete - az egyének szuverenitásának tiszteletben tartása - erőszakmentesség az élőlényekkel szemben - mentesség a külsődleges jegyek alapján történő különbségtételtől - humánus magatartás - a másság elfogadása	lásd: közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
- az egyéni, személyes meggyőződések, nézetek, szokások tiszteletben tartása	tanórák, védikus irodalom óra, szakkörök, tanórák
- empatikus kapcsolatteremtés, értő figyelem másokkal szemben - az érdekek kompromisszumán	tanórák, védikus irodalom óra, élethelyzetek

alapuló kreatív együttműködés	etikett óra, élethelyzetek, részvétel a templomi programokon
Intraperszonális, az egyén önmagához való viszonyában megjelenő értékek	
- önállóság, önismeret, önkontroll, önmérséklet - önképzés - önfegyelmen alapuló belső szabadság - elv-centrikus belső önirányítás - felelősségteljes egyéni döntések meghozására való alkalmasság - külső-belső igényesség - lelki-testi tisztaság	magyar és védikus irodalom óra, rajz, magyar irodalom óra, magyar, énekóra szakkörök, templomi programok, készségtárgyak természetismeret óra, természetbarát szakkör, kirándulások, mezőgazdasági munkák
Kulturális értékek és magatartások	
- a kultúra értékei iránti nyitottság - tolerancia az önkifejezési módok sokféleségével szemben - a magyar és az európai kultúra ismerete - a keleti kultúrkincs értékeinek beépítése életünkbe - a szépség iránti érzékenység - egyéni esztétika értékrend és ítélőképesség	
A természet világához való viszonyban megjelenő értékek	
- az ember és a természet harmonikus kapcsolata - az élet tisztelete és védelme - erőszak-nélküliség az élőlényekkel szemben - az élőlények és a természeti kincsek	

iránti felelősség	

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

Célkitűzések:

A felgyorsult élettempó új alkalmazkodást kíván az egyéntől az élet minden területén. Az iskolának ezért nagy szerep jut az egészségmegőrzésre irányuló technikák fejlesztésében. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés keretében meg kell tanítanunk diákjainkat a helyes életviteli szokásokra, ezért ez egyben erkölcsi nevelés is.

Legfőbb érték az ember, amelynek alapja az egészség. Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy tanulóink felismerjék az egészség értékjellegét. E cél akkor érhető el, ha kialakítjuk tanítványainkban az önmagukért és másokért érzett felelősségtudatot.

Az egészségkulturáltság fejlesztésében ki kell térnünk az életvitelt szolgáló optimális feltételekre (védőfaktorok) és az ezek hiányából származó rizikófaktorok megismertetésére. Ebben az életkorban tanulóink még általában egészségesek, vagy egészségromlásuk visszafordítható, ezért az egészség védelmére és megőrzésére kell tanítanunk őket. A prevenció az egészséges életvitelhez szükséges ismeretek átadásából és készségfejlesztésből áll.

Az egészségnevelés alapelvei:

- a szellemi, a testi és a lelki nevelést egyformán fontosnak kell tekinteni
- kiterjed minden tanulóra
- segíti az egészséges iskolai légkör kialakulását
- személyiség megerősítése

Az egészségi állapot és életmód oda-vissza hat egymásra, ezért az egyéni felelősséget hangsúlyoznunk kell az oktatás során. Egészségesnek tekintjük azt az embert: akinek életműködései kiegyensúlyozottak, lelki élete harmonikus, és a társadalmi elvárásoknak képes eleget tenni.

Az életmód szempontjából az alábbi elemeket kell szem előtt tartanunk készségek kialakításánál:

Biológiai tényezők	Személyi higiéné, környezethigiéné
	Egészséges táplálkozás (vegetarianizmus)

	Testnevelés és sport, több mozgás
Mentális tényezők	Stressztűrés, stresszkezelés
	Hangsúly a megelőzésen (prevenció)
	Balesetmegelőzés
	Elsősegélynyújtás
	Időben orvoshoz fordulás, szűrővizsgálatok
	Egészségüggyel való együttműködés
Szociális tényezők	Dohányzás, alkoholfogyasztás kerülése
	Szerencsejáték kerülése
	Drogtagadás
	Egészséges életvezetés, életritmus
	Egyházi közösségi rendszerben való aktív részvétel
	Egyéni környezettisztelet, környezetvédelem
Lelki nevelés	Rendszeres részvétel a templomi programokon
	A lelki gyakorlatok rendszeres végzése

A pedagógus szerepe az egészségnevelésben:

A fiatalok életvitelüket minták követésével is alakítják, ezért különösen fontos a pedagógusok példamutató életmódja. Egy tanár az egész személyiségével nevel, így válik az erkölcsi nevelés alapjává a példamutatás. A pedagógus egyéni és testületi magatartása tükrözze azt a közösségi értékrendet, amire a tanulókat nevelni akarjuk.

Az iskola, mint élettér is befolyásolja a tanulók egészségét és pszichikumát, ezért az iskolai környezetnek meghatározó szerepe van az életvitel és napirend alakításában.

1.3.2 Az egészségfejlesztés pedagógiai feladatainak színtere:

Tanítási órákon:

Minden tanár, tanító képes arra, hogy szaktárgyában megtalálja az egészség propagálásának lehetőségeit és ezeket építse be a tananyagba. Ezt a kerettanterv sok helyen elő is írja a tantárgyak tartalmi részében. A biológia, kémia, technika, természetismeret, rajz, irodalom tantárgyak pedig különösen alkalmasak célkitűzéseink megvalósítását segíteni. Az iskolában dolgozó minden pedagógus és alkalmazott személyes példamutatása is hirdesse az egészségnevelés fontosságát.

Egészségnevelés a testnevelési órákon:

- A választott kerettanterv alapján készült helyi tanterv szerint a testnevelés tantárgy oktatásának: gimnasztika, atlétika, torna, két szabadon választott labdajáték, küzdősportok, úszás, szabadidős sportok
- Az életmód és a tartási rendellenességek gyakorisága miatt órák elején tartásjavító gerinctorna bevezetése.
- A tanulók általános fizikai teherbíró képességének mérése (évente kétszer)
- Minőség-ellenőrzés: a tanulók egységes mérése, értékelése, és minősítése

Egészségnevelés tanórán kívül

Szakmai szervezetekkel való együttműködés:
- Védőnői ügyelet biztosítása;
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, szemészet, hallás vizsgálat, stb.);
- Egészségügyi felvilágosító előadások;

Egyéb:
- kirándulások szervezése
- ismerkedés az ajurvédikus gyógyászattal
- illetve a népi gyógyászattal (gyógynövények, borogatások stb.)

Mindennapos testmozgás:

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyermekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség, gerincferdülés, statikai lábbetegség. Ezek az általános iskolában kezdődő és a középiskolában fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetőek lennének. Az elváltozások gyakorisága nem igazolja a testnevelési órák hatékonyságát. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erőkifejtésre serkentsük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra.

Célok, alapelvek:

- Minden tanuló minden nap vegyen részt valamilyen testmozgásban
- Testnevelés órán megfelelő terhelést kapjon
- Minden testnevelés órán legyen gimnasztika a helyes testtartást, helyes légzést kialakító gyakorlatok
- Gyógytorna gyakorlatok
- Minden testnevelés óra – testmozgás örömöt és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Érvényesüljön a testnevelés személyiségfejlesztő hatása
- Tanítsunk olyan sportokat is, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében (szabadidő sportok, játékok, aerobik)
- A tanulók testi-biológiai fejlődése csak rendszeres, napi testneveléssel és sporttal (testmozgással és testedzéssel) biztosítható. Ez a feladat sem előbbre, sem későbbre nem hozható és semmiféle más tevékenységgel nem helyettesíthető.

- A kisgyermekek a legmaradandóbb élményüket életük első tíz évében gyűjtik. Ha a testi készség és képességfejlesztés ebben az életkorban elmarad, a későbbiekben nem, vagy csak alacsony szinten pótolható.

Iskolánk egészségügyi ellátása:

Iskolánk állandó kapcsolatot tart fenn a somogyvámosi háziorvossal, illetve a védőnői kirendeltséggel. Itt valósulnak meg az évenkénti kötelező szűrővizsgálatok, valamint a kötelező védőoltások is.

1.3.3 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb céljai:

- a tanulók ismerjék fel az elsősegélynyújtás fontosságát, kiemelkedő szerepét
- tudják az egyes sérülések élettani hátterét és várható következményeit
- sajátítsák el az alapvető segélynyújtási módokat (pl. vérzés csillapítás, stabil oldalfekvés, újraélesztés)
- a résztvevők ismerjék meg a balesetek típusait, elméleti háttereit (törés, görcs, égés, mérgezés, ájulás, vegyszerek okozta sérülések stb.)
- az alábbi területeken fejlődjenek készségeik (probléma felismerés, gyors és szakszerű cselekvés, embertársaink iránti érzékenység, a bajbajutottakkal való együttérzés)

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- tanórákon, tananyagon keresztül (egészségtan, biológia, környezet ismeret, osztályfőnöki)
- külsős szakember bevonásával

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskola életében a közösség tevékenységrendszere kulcsfontosságú. A közösségi nevelésnek nagy a szerepe a társadalmilag értékes magatartás- és tevékenységformák

kialakításában és megszilárdításában. A közösségi tevékenységek szervezésénél figyelembe kell vennünk, hogy az kiterjedjen a közösség minden tagjára, s mindenkitől megkövetelje a közösségfejlesztő magatartásformák permanens gyakorlását.

A közösségi nevelés területei az iskolában:

- tanítási órán: csoportmunka, párokban végzett munka
- egyéb foglalkozásokon
- szabadidős tevékenységek ideje alatt

Kiemelt feladatok:

- A tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek
- Találja meg a helyét a közösségben. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett, ezt szolgálatnak tekintse
- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni, akár a felnőttekkel is, tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás.
- Tanítsuk meg, hogy társait tisztelje és szeresse.
- Fejlesszük a beteg, sérült, fogyatékos embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Ösztönözzük a hagyományok megtartását, az egyházi ünnepek szervezett keretek közötti megünneplését, ezen keresztül a tágabb közösségbe való bekapcsolódást.

A legfontosabb közösségfejlesztési feladatokat az iskola minden dolgozójának figyelembe kell venni, hiszen mindannyian példaként állnak a gyermekek előtt megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal.

1.4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Az osztályközösségből olyan valódi közösség formálása, amely

- képes a közös értékrend elfogadására,
- hajlandó a közös cél érdekében cselekedni,
- a tanórákon megfelelően viselkedni, dolgozni.

E több éven át tartó hosszú távú cél megvalósítása érdekében a következők a feladatok:

- kölcsönös segítségnyújtás a tanulásban,

- a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (a helyes cselekvés bemutatása, bírálat, önbírálat),
- a tanulók önállóságának fejlesztése,
- a folyamatosság biztosítása: az elért eredmények továbbfejlesztése a következő évfolyamokon,
- olyan nevelőtestület kialakítása, amely követeléseit, nevelési eljárásait összehangolja.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés szabályait, melyek a közösségben való harmonikus kapcsolatokhoz elengedhetetlenek.
- felelősségi körök meghatározása, ezek teljesítésének számonkérése
- szakkörökön való közös részvétel
- rendezvények szervezése, ezeken való részvétel
- a tanárok, szülők és tanulók együttes részvétele közösségi munkában
- közös takarítás, kertészkedés
- születésnapi ünnepségek
- kirándulások.

1.4.3 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

- Ünnepségek, közös mezőgazdasági és templomi munkák, közös filmnézés, játék.
- A csoportban végzett közös munka során feladatunk az önismeret mélyítése, az önfegyelem fejlesztése, a társak és a foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés fejlesztése.
- A tevékenységformákat hassa át a kölcsönösség, és az egyének tartós aktivitására való építés.
- A tevékenységek adjanak lehetőséget a csoport tagjai közötti emberi kapcsolatok pozitív elmélyítésére, fejlesszék a tanulók egész személyiségét.
- Egyházi közösségi programok:

- a tanulók részt vesznek szüleikkel, vagy tanáraikkal az egyházi ünnepi fesztiválokon
- szüleikkel együtt részt vesznek az egyház közösségi rendszerében (Közösségi Tanácsadói gyűlések hetente)

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,

- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt, csoportvezetőket az intézményvezető bízza meg.

Az osztályfőnök, csoportvezető feladatai és hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának, csoportjának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Segíti és koordinálja az osztályban, csoportban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály, csoport szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály, csoport fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával, csoportjával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya, csoportja kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban, csoportjában végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban, csoportban.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- A gyermekek kis létszámú tanulócsoportban tanulnak, amely lehetőséget ad a személyre szabott bánásmódra.
- A gyorsabban haladó tanulók külön feladatokat kapnak.
- Egyénre szabott házi feladat.
- Minél több könyvvel szeretnénk megismertetni a gyermekeket, ezért rendszeresek a könyvajánlások.
- A gyermekek beszámolnak olvasási élményeikről.
- A tanítók rendszeresen olvasnak történeteket a gyerekeknek.
- Az iskolai könyvtár használata.
- Minden tanteremben felállítottunk egy könyvespolcot tele könyvekkel.
- Gyűjtőmunkák adása, egyénre szabottan is.
- A gyermekek szakkörökön vesznek részt.
- Nyári tanfolyamokat szervezünk különböző témakörökben (természet, kézművesség, zene, színjátszás).
- Krisna-völgy területén folyó tevékenységek a sokoldalú képzésre adnak lehetőséget. Tanórán kívül, főként a nyári szünetben szervezett formában megismerkednek különböző munkaterületekkel: főzés, mezőgazdaság, tehénterelés, tehénfejés, ökrösszekér hajtás, méhészkedés…)

1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

- A tanulócsoport kis létszáma miatt a lassabban haladó gyerekekre több figyelmet és időt tudunk fordítani.
- Szükség esetén délutáni korrepetálásokat tartunk.
- Az SNI, BTMN tanulóinknak fejlesztő órákat biztosítunk gyógypedagógus által
- Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket gyermekeik fejlődéséről, kérjük az együttműködésüket, ha szükséges, gyakoroljanak a gyermekkel és kísérjék figyelemmel iskolai és otthoni tanulását.

1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

- Nevelő-oktató munkánk során folyamatosan a helyes magatartás, etikus viselkedés tanítása, melyre a nevelők fokozottan odafigyelnek. Ennek érdekében bevezettük az etikett órát, ahol még alaposabban megismerhetik a tanulók a társadalmi együttélés normáit.
- Iskolán kívül, a Krisna-völgyben élő emberekkel való napi kapcsolat számos alkalmat teremt arra, hogy a felnőttek formálják a gyermekeket.
- Magatartási problémák esetén a lengyeltóti pedagógiai szakszolgálathoz fordulunk.
- Folyamatos kapcsolatot tartunk a szülőkkel, így rendszeresen megvitatjuk a gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatokat; a pedagógusok javaslatokat adnak a szülőknek.
- Évente egyszer családlátogatást tartunk.
- A személyes bánásmód elvét követjük.

Az alábbi három egyszerű szabály betartásával, betartatásával igyekszünk elkerülni a problémákat:

- Nem bántjuk a másikat fizikailag (tettlegesen),
- Nem bántjuk a másikat pszichésen (szavakkal),
- Nem bíráljuk a másikat a vallás-gyakorlását illetően.

1.6.4 Az ifjúság- és gyermekvédelemi feladatok ellátása

Valljuk, hogy a gyermeket körülvevő felnőttek személyes példamutatása meghatározó szerepű a gyermek személyiségfejlődésében. Ezért az iskola dolgozóinak – a pedagógusoknak és a személyzetnek

- tilos a dohányzás
- tilos alkoholt és kábítószereket fogyasztani,
- és az erőszakmentesség elvét kell követniük (nem alkalmazhatnak testi erőszakot, nem ölhetnek állatokat…).
- tilos az erkölcstelen életmód
- A gyermekek testi és erkölcsi védelmének biztosítása az iskola minden dolgozójának kötelessége.
- Rendszeresen tartunk az életkornak megfelelő felvilágosító órákat az etikett óra keretében.

- Az iskola megbízott gyermekvédelmi felelőse rendszeresen tartja a kapcsolatot az iskola dolgozóival, a diákokkal, a szülőkkel és a közösség tagjaival, valamint rendszeres, évenkénti oktatást, felvilágosítást nyújt számukra.
- Az iskola rendszeres kapcsolatot tart fenn Krisna-völgy Gyermekvédelmi Bizottságával.

1.6.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Hátrányos helyzetet teremthet
a családi környezet: - alacsony egy főre jutó kereset - alacsony kulturáltsági helyzet - a családtagok magatartása.
a családi házon és Krisna-völgyön kívüli környezet: - a lakókörzet negatív hatásai - helytelen kapcsolat negatív erkölcsű gyermekcsoportokkal.
az iskolai környezet: - az iskola hiányos ellátottsága - alacsony hatékonyságú tanítás - helytelen nevelői magatartás.
negatív szociális körülmények: - egyszülős család.
átmenetileg hátrányos helyzet: - áttelepülés miatt iskolaváltás.

A családok szociális segítését Krisna-völgy vezető testülete végzi.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az intézmény növendékeinek közösségét diákönkormányzat képviselheti. Intézményünkben, az alacsony létszám miatt, diákönkormányzatot nem működtetünk.

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1 Az igazgatóság és a nevelőtestület

A nevelőtestület különböző közösségeinek kapcsolattartása az igazgató segítségével a megbízott pedagógus-vezetők és a választott képviselők útján valósul meg.

A kapcsolattartás fórumai:

- az igazgatóság ülései
- a különböző értekezletek
- megbeszélések

Ezen fórumok időpontját az iskolai éves munkaterv határozza meg.

Az igazgatóság az aktuális feladatokról a nevelői szobában elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.

Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:

- az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól.
- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.

A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetőségével.

1.8.2 A nevelők és a tanulók

Az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról a folyosón elhelyezett hirdetőtáblán keresztül, valamint az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a tanulókat.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanároknak folyamatosan szóban és írásban tájékoztatni kell.

1.8.3 A nevelők és a szülők

Az iskola egészének az életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról

az igazgató:

- a Szülői Közösség ülésén, vagy az iskolai szülői értekezleten
- a folyosón elhelyezett hirdetőtáblán keresztül
- az alkalmanként, vagy időközönként megjelenő írásbeli tájékoztatón keresztül
- évente egyszer családlátogatás keretében

az osztályfőnök:

- az osztály szülői értekezleten
- a fogadóórán tájékoztatják a szülőket.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi **fórumok** szolgálnak:

- családlátogatások
- szülői értekezletek
- fogadó órák
- nyílt napok
- írásbeli tájékoztatók a tájékoztató füzetben.

A szülői értekezletek, és a fogadóórák idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselők útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról és házirendjéről az iskola igazgatójától az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói fogadó órákon kérhetnek tájékoztatást. Az említett dokumentumok nyilvánosak, minden érdeklődő számára elérhetők. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél található meg:

- az iskola irattárában, illetve az iskola épületében kinyomtatva,
- az iskola igazgatójánál elektronikusan.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskolai nevelő-oktató munka célja a tanulók személyiségének harmonikus fejlesztése, amelynek feltétele a nevelés két alapvető közegének, a családnak és a pedagógusoknak az aktív együttműködése.

tanuló

szülõ pedagógus

Ezen együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.

Megvalósulási formái:

- a kölcsönös támogatás és a
- koordinált pedagógiai tevékenység.

Feltétele:

- a kölcsönös bizalom és tájékoztatás,
- az őszinteség.

Eredménye:

- a családi és iskolai nevelés egysége
- és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

Az együttműködés formái:

A szülők részéről az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- együttműködő magatartás
- érdeklődő és segítő hozzáállás
- a Házirend alapszabályainak betartása
- a gyermek támogatása tanulmányaiban, tanulási feltételeinek megteremtése
- a nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldás keresése,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése
- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken

Iskolánk a gyermekek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanulók tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról üzenő füzeten, tájékoztató füzeten és ellenőrző könyvön keresztül
- szülői értekezletek évente négy alkalommal
- fogadó órák havonta
- előadások szervezése
- családlátogatások
- közös rendezvények, kirándulások szervezése gyermekeknek, pedagógusoknak és szülőknek
- nyílt napok
- szükség esetén személyes találkozások, megbeszélések.

A tanulók és pedagógusok kapcsolatának formái:

- tanórák
- tanórán kívül foglalkozások
- szabadidős tevékenységek (rendezvények, közös munkák, kirándulások).

1.8.4 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai

Intézmények, intézetek

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Fenntartó: Krisna-völgy
- Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége
- Pedagógiai Oktatási Központ, Kaposvár
- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Lengyeltóti
- Pedagógiai Szakszolgálat, Lengyeltóti

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató a felelős.

Szervezetek, közösségek, csoportok

Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn a következő intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

- Védikus Kultúráért Alapítvány kuratóriuma, Somogyvámos
- Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége Budapesti Temploma
- Bhaktivedanta Hittudományi Főiskola, Budapest
- Ökovölgy Alapítvány, Somogyvámos

Egészségügyi Szolgálat

A tanuló egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn a somogyvámosi orvosi rendelővel, a védőnői szakszolgálattal és ennek segítségével megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát, a kötelező védőoltások beadatását.

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1 A vizsgaszabályzat hatálya, célja

A vizsgaszabályzat célja:

Jelen vizsgaszabályzat meghatározza az iskolánkban szervezett vizsgák hatályát, az értékelés rendjét, valamint a vizsgatárgyak részeit és követelményeit.

A vizsgaszabályzat hatálya:

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra
- vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

1.9.2 Az értékelés rendje

A vizsgák az arra kijelölt tanító illetve szaktanár vezetésével zajlanak, minimum 3 tagú vizsgabizottság előtt. A szóbeli és írásbeli vizsgák értékelése ötfokú jeggyel történik (1-5), melyet a mellékelt jegyzőkönyvön, az osztályozó naplóban és év végén a bizonyítványban is rögzítünk.

A vizsgák időpontját évente határozzuk meg, amelyet az éves munkatervben rögzítünk.

A vizsgák általános szabályaihoz a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64-73§-a, a Nkt. 65.§-a a mérvadóak.

1.9.3 A vizsgatárgyak részei és követelményei

Az egyes tantárgyakból való vizsgáztatásnál az alábbiakat vesszük figyelembe:

- Az adott évfolyam helyi tantervben meghatározott követelményei alapján állítjuk össze a vizsgafeladatokat
- A vizsgán szaktanárok is részt vesznek
- Írásbeli és szóbeli vizsgáztatást alkalmazunk

1.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Iskolaváltás

Intézményünk biztosítja a tanulók számára az iskolaváltást.

Átvétel más intézményből

A tanuló felvételéről a fenntartó dönt. A felvételnél a hitoktatásban való részvételt, hitéletet mérlegeljük.

A felvétel alapvető szempontja, hogy a szülők és gyermekük elfogadják az intézmény pedagógiai programját, és eltökéltek legyenek annak megvalósítására és a mellékletben foglalt feltételeknek megfeleljenek.

Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata.

1.11 A felvételi eljárás különös szabályai

A felvétel rendje

Az általános követelményeket kiegészítő szempontok az 1. évfolyamon:

- iskolaérettség írásos igazolása;
- az egyház közösségi rendszeréhez való tartozás (Tanácsadói Rendszer),
- az egyház vallási szabályainak elfogadása és gyakorlása
- a fenntartó írásos engedélye
- megfelelni a mellékletben szereplő feltételi rendszernek

A felvételt az intézmény által meghirdetett módon és időben kell kérni iskolánkban. Erről az Éves Intézményi Munkatervben lehet tájékozódni.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Intézményünk választott kerettanterve: 51/2012 EMMI rendelet 1. és 2. melléklete (Központi Kerettanterv)

Intézményünk helyi tantervét a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló EMMI rendelet figyelembevételével az alábbiak szerint határozza meg:

Általános Iskola 1 – 4. évfolyam:

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk 1 - 4. évfolyamon:

Tantárgy megnevezése	**Változat**
Ének-zene alsó tagozat	B változat

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1 – 4. évfolyamon

Óraterv a kerettantervekhez 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek (Angol nyelv)				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Általános iskola 5 – 8. évfolyam:

A kötelező tantárgyak esetében:

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk 5-8. évfolyamon:

Tantárgy megnevezése	**Változat**
Magyar nyelv és irodalom	B változat
Fizika	A változat
Kémia	A változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene	B változat

Tantárgyi struktúrák és óraszámok

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5 – 8. évfolyamon

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelv (Angol nyelv)	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**28**	**28**	**31**	**31**

2.2 A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

A szabadon felhasználható tanórai foglalkozásokat az alábbiak szerint határozzuk meg:

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7	6	6
Idegen nyelvek (Angol nyelv)				2
Matematika	4	4+1	4	4
~~Erkölcstan~~	~~1~~	~~1~~	~~1~~	~~1~~
Vaisnava etikett és életmód	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1+1	1+1
Sloka (Szentírás verstanulás)	+1	+1	+1	+1
Ének-zene	2	2	2	2
Bhadzsan (Tradícionális indiai zene, hangszerismeret)			+1	+1
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Védikus irodalom		+1	+1	+1
Idegen nyelv (Angol nyelv)	3	3	3	3
Idegen nyelv (Szanszkrit)	+1	+1	+1	+1
Matematika	4	3	3	3
~~Erkölcstan~~	~~1~~	~~1~~	~~1~~	~~1~~
Vaisnava etikett és életmód	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Bhadzsan (Tradícionális indiai zene, hangszerismeret)	+1	+1	+1	+1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**3**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**28**	**28**	**31**	**31**

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A kerettanterv és a helyi tanterv által meghatározott követelményeket a hivatalosan forgalomban lévő tankönyvcsalád felhasználásával teljesítjük.

Az általunk használt tankönyvek:

- fedjék le a kerettanterv és a helyi tanterv követelményeit
- adjanak lehetőséget a tudás begyakorlására, alkalmazására
- késztessenek felfedezésre, cselekvés általi tanulásra
- ösztönözzenek eszközhasználatra
- késztessenek önállóságra
- ugyanolyan súlyt fektessenek az adott feladat megtanítására és automatizálására
- munkáltató jellegűek legyenek
- adjanak lehetőséget a differenciálásra
- szakmailag legyenek pontosak
- feladatrendszerük a fokozatosságnak megfelelően épüljenek fel
- utasításaik legyenek világosak, egyértelműek, követhetőek
- a tanulók életkori sajátosságainak feleljen meg a betűméret, a terjedelem, az illusztrációk és ábrák
- tartalmilag a gyermekekhez közel állóak legyenek, keltsék fel érdeklődésüket
- feleljenek meg a valóságnak
- jó minőségűek legyenek
- megfizethetőek
- kapcsolódjon hozzájuk felmérő feladatlap

A keleti kultúra tanításához használt eszközök:

- az irodalom tanításához eposzok, mesegyűjtemények, a tanítók által készített feladatlapok, gyerekkönyvek és mese-hangoskönyvek
- a zene tanulásához tradicionális indiai hangszerek (cintányér, agyagdob, harmónium)

- Védikus irodalom (vaisnava szentírások, szanszkrit szótár, a Bhaktivedanta Hittudományi Főiskola jegyzetei)

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- megismertetjük a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- elsajátíttatjuk az iskolai normákat, magatartásbeli elvárásokat, társakkal, környezettel való viselkedés szabályait
- fejlesztjük a figyelmet, a kötelességérzet kialakulását.

2.4.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- életkornak megfelelő motivációs módszerek, eszközök segítségével fejlesztjük a tanulást, az érdeklődést, a cselekvésre késztetést, a teljesítmény növelését

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

2.4.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- kulcskompetenciák megalapozása a tantárgyakon, élethelyzeteken, közösségben való szerepvállalásokon keresztül,
- a tanulói tudás megalapozása, tanulni tanítani,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;

2.4.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra. A hetedik-nyolcadik évfolyamon folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,

- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

2.4.5 A helyi megvalósítás egyéb szabályai:

A hit- és erkölcstan oktatása:

Intézményünkben Krisna-hívő felekezeti oktatás folyik valamennyi évfolyamon. A 2013/2014 tanévtől kezdődően kivetésre kerülő Erkölcstan tantárgyat Vaisnava etikett és életmód órával váltjuk ki.

Természettudományos nevelés:

Iskolánk ÖKOISKOLA-i programot valósít meg, melynek főbb jellemzőit a **környezeti nevelési programunk** tartalmazza.

Az idegennyelv oktatás:

Intézményünkben a negyedik évfolyamtól kezdve angol nyelv oktatása, az ötödik évfolyamtól kezdve szanszkrit nyelv oktatása valósul meg.

Ének-zene oktatás:

Intézményünkben a 3. évfolyamtól kezdve Bhadzsan óra keretében a tanulók megismerik és megtanulják használni a tradícionális indiai hangszereket, dalokat, énekeket.

Szentírás tanulás:

Az 1 – 4. évfolyamon Slóka órán a tanulók megtanulnak több szanszkrit nyelvű verset a Szentírásból, illetve azok fordítását.

Védikus irodalom:

A 6 – 8. évfolyamon a Védikus irodalom óra keretében megismerik és elsajátítják Szentírásunk, a Bhagavad Gítá filozófiáját, melyből egy nemzetközi „Bhakti-sásztri”-vizsgát tesznek.

2.5 Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon:

Diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből heti három órát az órarendbe iktatva osztálykeretben szervezünk. A 4. és 5. testnevelés órát diákjaink számára az alábbi rendben biztosítjuk:

! heti két testnevelés óra összevonva: úszás a Lengyeltóti Uszodában
! a külső szakosztályokban igazolt, versenyszerűen sportoló tanulók számára a szakosztályban történő sportolással – a köznevelési törvényben meghatározott tartalommal beszerzett igazolás benyújtásával

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Intézményünket illetően nem releváns.

2.7 Projektoktatás

Intézményünkben a projektoktatás megvalósulására létrehoztunk egy új pedagógiai módszert, a „Kalandnap”-ot, ennek részletes ismertetése a mellékletben található.

2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében, valamint az iskolánkban tanuló valamennyi gyermek iskolai sikerességének elősegítése érdekében megvalósul a tehetségígéret, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a roma tanulók, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása. Az egymás különleges adottságának megismerését szolgáló, és más tolerancia erősítőprogramok megvalósítása révén kívánjuk tanulóinkban erősíteni az elfogadó multikulturális szemléletet, valamint csökkenteni az előítéleteket.
Fenti célokat különösen az alábbi tevékenységekkel megvalósítani:

! differenciált személyközpontú oktatás megvalósítása
! tehetségsegítés, tehetséggondozó programok
! felzárkóztató programok
! sajátos tanulásszervezési megoldások, illetve szervezeti formák alkalmazása mind az iskolán kívüli és az iskolai munka terén
! multikulturális rendezvények: egy-egy ország, nép, kultúra megismerése érdekében
! foglakozások sokszínűségének megteremtése

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Követelmények:

- Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott
- A számonkérésnek mindig a tanuló tudására kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése.
- Az értékelés során törekedni kell arra, hogy a szöveges értékelés vagy az érdemjegy mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze.

Az értékelés formái évfolyamonként

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A második év végétől a hagyományos osztályozásos módszert használjuk, azaz a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, félévkor és tanítási év végén osztályzattal minősítjük.

A szaktanár a tanuló teljesítményét, előmenetelét

- heti egy órás tantárgynál félévenként legalább három érdemjeggyel,
- heti kettő vagy három órás tantárgynál havonta legalább egy érdemjeggyel,
- heti három óránál magasabb heti óraszámú tantárgynál havonta legalább kettő érdemjeggyel értékeli.

A folyamatos értékelés fajtái:

- órai értékelés
- szóbeli felelet értékelése
- gyakorlati, illetve manuális tevékenység értékelése osztályzattal és szóban
- írásos értékelés
- szülőknek üzenő füzet vagy ellenőrzőben való tájékoztatás
- félévi és tanév végi bizonyítvány

Az értékelés módja:

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

Jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény félév és tanév végi osztályzata: kitűnő (5).

Az ellenőrzés fajtái:

- szóbeli feleltetés
- házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése
- írásbeli (írásbeli felelet, házi dolgozat, röpdolgozat, témazáró dolgozat)
- a tanuló produktumának ellenőrzése (rajz, technika, testnevelés, ének)

Írásbeli és szóbeli feladatok értékelése:

A tanuló tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük.

Teljesítmény	Érdemjegy
0 - 33%	elégtelen (1)
34 – 49%	elégséges (2)
50 – 74%	közepes (3)
75 – 89%	jó (4)
90 – 100%	jeles (5)

Órai munka értékelése:

A tanórákon a szaktanárok illetve a tanítók az órai munkát saját pontrendszer alapján értékelhetik (lásd 6. számú melléklet).

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladatok kiadásának szempontjai:

- tanulók napi és heti terhelése
- az egyes diákok képességei, adottságai (differenciálás)
- az életkori sajátosságok,
- az értelmi fejlettség,

- a fejlődés üteme,
- a házi feladat előkészítettsége.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai:

Intézményünkben délután napközis foglalkozásokat tartunk, ennek keretén belül készítik el a tanulók a házi feladatokat is. Célunk, hogy a kiadott házi feladatok elkészítése az iskolában történjék, csak indokolt esetben kelljen még ezen felül otthon tanulni a tanulóknak:

- Alsó tagozaton a diákok a házi feladatot a napközi ideje alatt készítik el
- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Felső tagozaton a napközi ideje alatt, illetve a gyakorló órákon biztosítjuk a tanulóknak a házi feladat megírásának és a tanulásnak a lehetőségét
- Amennyiben a szülő nem veszi igénybe a napközit és a gyakorló órát, a tanuló felkészülése otthon zajlik.
- A napi felkészülés együttes ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.
- A házi feladat elkészülte után, a napközi idejét olvasással kell eltölteni. Ez szabadon választott, az iskola könyvei között szereplő könyvek, vagy más ajánlott könyvek olvasása lehet.

2.11 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az előírt tanulmányi követelményeket, a magasabb évfolyamra lépés feltételeit az egyes tantárgyi tervek tartalmazzák.
A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
Ha a tanuló a 2-8. tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez „elégtelen" osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
Ha a tanuló a 2-8. évfolyamon a tanév végén három vagy több tantárgyból szerez „elégtelen" osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles.
Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytatja.

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
• az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
• az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
• egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
• egyéni tanrendű, munkarendű volt.

2.12 A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása esetén a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.
Intézményünk fejlesztő programját az 1. és 2. számú melléklet tartalmazza.

2.13 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Intézményünkben igény szerinti csoportbontásokat alkalmazunk. Előnyben részesítjük a fiúk-lányok külön csoportban való tanítását.

Iskolánkban - amennyiben szükséges – az alacsony létszámú évfolyamokat összevonva tanítjuk. Alsó tagozaton minimum 2, maximum 4 évfolyam vonható össze.

2.14 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Évente egyszer gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről.
Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítésében, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.
Iskolánkban a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) módszerét alkalmazzuk a tanulók fizikai állapotának felmérésére.

2.15 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.15.1 Az iskola egészségnevelési elvei

A helyi megvalósításának részletes szabályai a pedagógiai program „Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok” c. fejezetében találhatóak.

2.15.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Iskolánkban ÖKOISKOLA programot tartunk fenn.

Iskolánk környezeti nevelési programja:

Intézményünket csodálatos természeti környezetben, egy 270 hektáros biofarmon hoztuk létre, távol a szennyezett levegőjű városoktól. Közösségünk tagjai minden szinten (család, iskola, a közösség egyéb tagjai) ugyanolyan lelki alapokon nyugvó értékrendet közvetítenek a gyermekek felé, nem dohányoznak, nem fogyasztanak alkoholt, vagy más kábító-és mámorítószert sem. A település minden lakosa vegetáriánus. Mindezeknek figyelemreméltó szerepe van a gyerekek harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggé alakulásában.

Tanulóink életük minden szintjén az önfenntartás és az önellátás szellemiségével, mindennapos gyakorlatával találkoznak:

- rendszeresen részt vesznek a közösség mezőgazdasági munkálataiban
- tavasztól őszig rendszeresen együtt tevékenykednek a felnőttekkel a biokertészetben, s részt vesznek az ültetéstől a betakarításon át egészen az eltevésig minden folyamatban
- rendszeresen látogatják a tehenészetet, és a korosztályuknak megfelelő szinten, segítenek a tehenek gondozásában
- ellátogatnak Krisna-völgy méhészetébe, ahol az ottani tevékenységekkel ismerkednek, megtanulják a méz elkészítésének fortélyait, megismerik az apiterápiát (méhészeti-termékekkel való gyógyítás)
- részt vesznek az ökrös gépekkel való aratási munkálatokban, megtanulják, hogyan lesz a búzából kenyér
- megtanulják a komposztálás tudományát, és a különböző biolevek használatát a tápanyag utánpótlásban és a „kártevők” távoltartásában
- rendszeres terepgyakorlatokon megismerik a völgy 11 hektáros botanikus kertjének növényeit (850 fás szárú faj, ebből 170 örökzöld), és állatvilágát
- részt vesznek a 2007. óta működő Öko-völgy programban, melynek kapcsán rendszeresen szervezünk Öko-konferenciákat a környékbeli iskolák tanárainak bevonásával.
- megismerik a környezet megóvása, és a környezeti fenntarthatóság érdekében létrejött projektjeinkkel (pl. a 7000 m2-es nádgyökér-zónás szennyvíztisztító rendszer, ökrök munkájának felhasználása a gépi erő kiváltására stb.).
- természetesen nőnek bele a szelektív hulladék gyűjtés és újrahasznosítás folyamatába, (papírhulladék egy részének felhasználása a fával való fűtés során, a komposztálható szerves hulladékok gyűjtése a komposzt-tárolókban).

- az iskolában is és otthon is tanítjuk őket a többször felhasználható, környezetbarát anyagok használatára, valamint a környezetben lebomló háztartási szerek (mosószóda, hamulúg) használatára.
- évente legalább négy alkalommal szervezünk a környezeti neveléshez kapcsolódó projektet, témanapot.
- energiajárőr szolgálatot tartunk fenn az iskolában
- tavasztól őszig kerékpárral közlekedünk, télen gyalog vagy szánkóval
- helyben található, termelt vagy előállított termékeket használunk
- az iskola udvarán madáretetőket helyeztünk ki
- az iskola udvarán nagy zöld, gyepes felület található, mellette fák, bokrok, cserjék és dísznövények zöldellnek
- az udvaron fa játszótér és kalandpálya található
- az iskola épületében beltéri, zöld dísznövényeket gondozunk
- az iskola könyvtárában kb. 150 környezeti témájú könyv, újság található
- az iskola honlapján külön rovat van a környezeti nevelésnek
- az iskolában külön faliújság található a környezeti témáknak
- iskolánk részt vesz a PontVelem használtelem gyűjtő programban
- zöld jeles napokon kirándulásokat, vetélkedőket szervezünk, pályázatokon veszünk részt.

Összességében az iskola célja, hogy a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló ökologikus magatartás- egyéni és közösségi szinten egyaránt- legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv. Ezt segítik az ősi szentírásainkban található időtlen bölcsességek is (pl. a Föld és a tehén anyaként való tisztelete).

Megújuló energiák technikai tanösvény

Intézményünk energiafelhasználása Magyarországon egyedülálló módon kizárólag megújúló energiaforrásokból valósul meg.

Iskolánk technikai tanösvénye a megújuló energiákat (nap, szél, tűzifa) hivatott bemutatni. A technikai tanösvényünk az alábbi területeket foglalja magában:

Fűtés: Fatüzelésű kazán, bojler

A fűtésünk alapanyaga a helyi erdőinkből származó tűzifa (akác, cser, stb.), ami megújuló energiaforrásnak számít, mivel néhány évtized alatt újratermelődik. A fát egy hagyományos lemezkazánban használjuk fel, ami a pincében található.

A tantermekben található radiátorokhoz a meleg víz elektromos szivattyú nélkül jut el úgy nevezett gravitációs keringés révén. Ennek lényege, hogy a kazánban felmelegedő víz térfogata megnövekszik, a sűrűsége lecsökken, s emiatt a meleg víz felemelkedik, s hideg víz áramlik a helyébe.

Ez a körforgás automatikusan elindul a befűtéskor, és megáll, amikor a tűz kialszik a kazánban. Nagy előnye, hogy emiatt nincsen szükség elektromos szivattyúra, és nem áll fenn a szivattyú vagy az áramellátás meghibásodása miatti kazánrobbanás esélye sem.

Szintén tűzifával állítjuk elő a meleg vizet egy fatüzelésű vízmelegítő segítségével, ami a kazán mellett található.

Elektromos rendszer: napelemek, szélkerék

Az épület villanyvilágításához és az egyéb elektromos berendezések használatához szükséges elektromos energiát napelemek és egy szélkerék segítségével állítjuk elő

Napelem előnye: Nem tartalmaz mechanikus alkatrészeket, nincs kopás. Csendben működik.

Napelem hátránya: Csak nappal tud elektromos energiát termelni. Csúcstechnológiát igényel

Szélkerék előnye: Ha van széljárás, akár egész nap tud áramot termelni. Nem igényel csúcstechnológiát.

Szélkerék hátránya: Mechanikus alkatrészeket időnként javítani, cserélni kell. Működése valamennyi zajjal jár.

A napelem-szélkerék együttes kiépítése révén azonban az előnyök megtartása mellett a hátrányok bizonyos mértékben csökkenthetők, mivel vagy jó az idő és süt a nap (ekkor a napelem termel), vagy szeles az időjárás (ekkor a szélkerék dolgozik). Így az energiaellátás kiegyensúlyozottabb, s emiatt kevesebb akkumulátor is elegendő.

A szélkereket felszereltük egy fékberendezéssel, ami az akkumulátorok teljes töltöttsége esetén megállítja a lapátkerekek forgását. Így a szélkerék nem termel feleslegesen áramot.

2.16 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Tanulóink személyiségfejlődésének, neveltségi szintjük értékelésének fontos eszköze magatartásuk és szorgalmuk minősítése. A minősítési rendszerrel célunk az egységes, szemléltető értékelés megvalósítása.

A minősítés formái:
A tanuló magatartásának értékelése, minősítése: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).
A tanuló szorgalmának értékelése, minősítése: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Félévkor a minősítés az ellenőrző könyvbe csak számmal kerül be, az év végi bizonyítványba a fenti egyszavas minősítéseket kell beírni.

A minősítés eljárásrendje:

- A tanulók magatartását és szorgalmát az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni. A második év végétől a hagyományos osztályzásos módszert használjuk, azaz a tanuló magatartását

és szorgalmát tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük.
- Az osztályfőnök az általa gyűjtött információk alapján a félévi, illetve az év végi osztályozó értekezleten javaslatot tesz az egyes tanulók minősítési fokozatára.
- A minősítések kialakításában az osztályfőnök támaszkodik az osztályban tanító tanárok, az osztály-diákbizottság véleményére és a minősítést megvitatja az osztályközösséggel, valamint az érintett tanulóval.
- Változtatni kell annak a tanulónak a magatartási érdemjegyét, akinek a tanárokhoz, felnőttekhez, társaihoz való viszonya kifogásolható.
- A végleges minősítés a nevelőtestület döntése alapján alakul ki az érvényben lévő minősítési fokozatok alapján.
- Az első félév végén az adott időszakban (félévben), a tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és szorgalmat értékeljük.
- A félévi és év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.
- Az egyéni tanrendű, munkarendű tanulók magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.
- Az értékelés alapelveit, az egyes minősítések feltételeit az osztályfőnök a tanulókkal az év elejei első osztályfőnöki órákon, a szülőkkel a tanév első szülői értekezletén ismerteti.

A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei:
„Példás" az a tanuló, aki:
- magatartása, cselekedetei elismerést váltanak ki társaiból, tanáraiból
- felelősséget vállal tetteiért
- tiszteli és elismeri mások értékeit, jóindulattal segíti társait, aki tudásával, a közösségben elért helyzetével soha nem él vissza
- a nyelvi fordulataiban kerüli a durva, trágár kifejezéseket
- képes kulturáltan fellépni saját maga és szűkebb környezete érdekében
- szívesen vállal munkát osztálya, iskolája, közössége érdekében
- ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan nem okoz kárt
- betartja az iskola házirendjét
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása

„Jó" az a tanuló, aki:
- a példás magatartás követelményeinek javarészt megfelel, de cselekedeteit, ítéleteit időnként az indulat vezérli
- a házirendet betartja
- tiszteli a felnőtteket, társait
- trágár, durva kifejezéseket nem használ
- feladatait becsülettel elvégzi, de a közösségért vállalt munkára önként csak ritkán vállalkozik, a rábízottakat tőle elvárható módon teljesíti
- az osztály vagy az iskola közösségi munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan nem okoz kárt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

„Változó" magatartású az a tanuló, aki:

- cselekedetei következményeit nem képes felismerni, így az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- játékban gyakran vét a szabályok ellen, közösségi munkájában sokszor udvariatlan, durva
- sérelmeit időnként önbíráskodással torolja meg
- az órai munka során nem kellő figyelemmel dolgozik, időnként mással foglalkozik
- ha feladattal bízzák meg, azt elvégzi, de nem kellő figyelemmel
- környezete rendjéért keveset tesz, vagy nem érdekli
- a viselkedési szabályokat csupán úgy tudja betartani, ha gyakran figyelmeztetik rá
- igazolatlanul mulasztott
- osztályfőnöki intője van

„Rossz" a magatartása annak a tanulónak, aki:
- a házirend előírásait sorozatosan megsérti, nem tudja és nem is akarja betartani az iskolai házirendet
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- szándékosan rongálja környezetét
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- több szaktanári figyelmeztetést kap, illetve van osztályfőnöki megrovása, vagy ennél magasabb fokú büntetése

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei:

„Példás" szorgalmú az a diák, aki:
- képességeinek megfelelő, egyenletes teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is. és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza

„Jó" a szorgalma annak a diáknak, aki:
- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vállal, de az ilyen jellegű megbízást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

„Változó” a szorgalma annak a diáknak, aki:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkája figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik

„Hanyag” a szorgalma annak a diáknak, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait folyamatosan nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi, vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A magatartás és szorgalom megítélésekor mindig figyelembe kell venni a gyermek életkörülményeit és képességszintjét!

Értékelő lap:

Magatartás értékelése				
	példás	**jó**	**változó**	**rossz**
általános magaviselet	magatartása, cselekedetei elismerést váltanak ki társaiból, tanáraiból	a példás magatartás követelményeinek javarészt megfelel, de cselekedeteit, ítéleteit időnként az indulat vezérli	cselekedetei következményeit nem képes felismerni, így az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be	magatartása fegyelmezetlen, rendetlen, feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
viszonya a szabályokhoz	felelősséget vállal tetteiért	alkalmanként már felelősséget vállal	a tanórán vagy a tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül, a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik	viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
társaival való kapcsolata	tiszteli és elismeri mások értékeit, jóindulattal segíti társait, aki tudásával ,a közösségben elért helyzetével soha nem él vissza	tiszteli a felnőtteket, társait	játékban gyakran vét a szabályok ellen, közösségi munkájában sokszor udvariatlan, durva, a viselkedési szabályokat csupán úgy tudja betartani, ha többször figyelmeztetik	társaival, felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik

beszéd	szépen, tiszteletteljesen beszél társaival, igazmondó, másokat nem zaklat fel, gyakran idézi a védikus irodalmat,	általánosságban szépen, tiszteletteljesen beszél társaival, ritkán felesel, vagy bánt másokat meg szavaival, általában igazmondó	Többször előfordul, hogy szavaival megbánt másokat, alapvetően igazmondó	Szándékosan sérteget másokat a szavaival, felesel, akár az igazmondás kárára is
konfliktus kezelés	képes kulturáltan fellépni a saját maga és szűkebb környezete érdekében	alkalmanként már képes kulturáltan fellépni a saját maga és szűkebb környezete érdekében	sérelmeit gyakran önbíráskodással oldja meg	sérelmeit rendszeresen önbíráskodással oldja meg
szolgálatkészség a közösség felé	szívesen vállal munkát osztálya, iskolája, közössége érdekében	feladatait becsülettel elvégzi, de a közösségért vállalt munkára önként csak ritkán vállalkozik, a rábízottakat tőle elvárható módon teljesíti	ha feladattal bízzák meg, elvégzi, de nem kellő figyelemmel	a megbízott feladatot rendszeresen elhanyagolja
igényesség a rend iránt	ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan nem okoz kárt	ha szólunk, ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan nem okoz kárt	környezete rendjéért keveset tesz, vagy nem érdekli	szándékosan rongálja a környezetét
házirend	betartja az iskola házirendjét	betartja az iskola házirendjét, de van igazolatlan órája	az iskola házirendjét többször megszegi, igazolatlanul mulasztott	a házirend előírásait sorozatosan megsérti, nem tudja és nem is akarja betartani az iskolai házirendet, több alkalommal igazolatlanul mulaszt
figyelmeztetés, beírás	nincs írásbeli figyelmeztetése, rendszeresen kap dicséretet magatartása miatt	nincs írásbeli figyelmeztetője, van írásbeli dicsérete	van írásbeli figyelmeztetője	3-nál több figyelmeztetése is van

Szorgalom értékelése				
	példás	**jó**	**változó**	**hanyag**
tanulmányi teljesítmény képességei alapján	képességeinek megfelelő, egyenletes teljesítményt nyújt,	képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes teljesítményt nyújt,	tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől	képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
tanulmányi feladatok, házi feladat	minden tantárgyból rendszeresen elvégzi, többlet feladatot is szívesen vállal	plusszt önként nem vállal, de a rábízottakat teljesíti	tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti	megbízhatatlan, figyelmetlen, rendszeresen nem végzi el feladatait,
tanórai aktivitás	tanórákon aktív, szívesen vállal feladatokat és el is végzi	többnyire aktív	többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik	a tanuláshoz nyújtott tanulói vagy nevelői segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül

taneszközök	tiszták, rendesek, mindig nála vannak	általában tiszták, rendezettek	felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik	hiányos, rendetlen
seva-szolgálatkészség, kötelesség	munkavégzése pontos, megbízható, másoknak is segít	rendszeresen, megbízhatóan dolgozik	kerüli a munkát	nem végzi el a munkát

3. Az óvoda pedagógiai programja

3.1 Bevezető

Az óvoda neve: **Srí Prahláda Általános Iskola és Óvoda**

Az óvoda címe: **8699 Somogyvámos, Varsana u. 2. (624. hrsz)**

Az óvoda fenntartója: **Krisna-völgy, Indiai Kulturális Központ és Biofarm**

Az óvoda OM azonosító: **201308**

A fenntartó címe: **8699 Somogyvámos, Fő u. 38.**

Küldetési nyilatkozatunk

A pedagógiai programunk szerint óvodánk alapvető feladata, hogy a Krisna-tudatos lelki értékrend alapján készítsük fel a gyerekeket az iskolára. Boldog, kiegyensúlyozott, vidám gyerekeket neveljünk, egészséges légkörben, mozgásban és szellemi képességük legjavát adva töltsék el napjaikat az óvodában.

A program jellegénél fogva teljes hatékonysággal akkor alkalmazható, ha az óvodai nevelés teljes időtartamában, a nevelés minden területén az óvodai élet egészére kiterjed. Fejlődés lélektani, mozgáslélektani és nevelés lélektani megalapozottsága maximálisan biztosítja az egyéni bánásmód pedagógiai elvének érvényelsülését, a tehetséggondozást, felzárkóztatást.

Lelki kultúránk elemei saját aktív tevékenységgé válnak, a gyermeki világkép részévé. Az óvodapedagógusnak úgy kell közvetíteni kultúránkat, hogy ez által az óvodás gyermekek szociálisan és érzelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. Ismernie kell a módját, és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az óvoda-iskola átmenetben az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezik, és eközben boldog gyermekkorát is megőrizhesse!

A program következetes alkalmazásának eredményeként, gyermekeink hat-hét éves korukra alkalmassá válnak az iskolakezdésre.

Óvodánk jellemzői

Krisna-völgyet 1993-ban alapította meg a Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége. A templomépület 1996-ban lett felszentelve. Ezzel egy időben elindult az ide költöző hívők létszámának növekedése. Az utóbbi években a gyermeklétszám folyamatos növekedését tapasztalhatjuk és az elemzéseink az elkövetkező tíz év végére teszik a gyermeklétszám állandósulását. A születések száma évi 5-8 között mozog, aminek eredményeképpen szükségesnek látszott a jelenlegi két családi napközis csoport helyett az általános iskola tevékenységének óvodai feladatellátással való kibővítése.

Az óvoda épülete a somogyvámosi Krisna-völgy lakóterületének közepén helyezkedik el. A telken 220 nm-es épület, 1 csoportszoba, 1 fürdőszoba, 1 előszoba és kerti játszótér áll a gyermekek rendelkezésére. Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a költségvetési kereten túl felhasználjuk a közösségünk adományait is. A nevelőtestület folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet: biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal és mozgással tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló és mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

Gyermekkép

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvodapedagógusokat, a dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk.

Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nem verbális módon is kifejezni. Érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás és viselkedés kultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.

Óvodakép

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó, családias, bizalmat árasztó Krisna-tudatos légkörével készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete a gyermekek és szülők tisztelete, egymás érdekeinek megbecsülése párosul.

3.2 Helyi nevelés alapelvei és a fejlesztés célja

Az óvodai program épít a Krisna-tudatos és a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözve azokat a korszerű nevelés lélektani eredményekkel.

Alapelveink:

- ! A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelezettsége.
- ! A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése.
- ! A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, a családias légkör megteremtése mellett a játék szerepét hangsúlyozzuk.
- ! Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele.
- ! Az óvoda gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakozására törekszik.
- ! Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására,a hátrányok kompenzálására.
- ! Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességinek kibontakozását, kompetenciáinak alakítását.
- ! A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.

! Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

Óvodánk nevelési célja

- hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

! a sokoldalú, harmonikus személyiség fejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, és szociális érettség kialakítása,

! az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszerzésével,

! a gyermekek környezettudatos és Krisna-tudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.

! sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával az esélyegyenlőségük biztosítása,

! a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

Az óvodánkban történő fejlesztés, értelmezésünk szerint a gyermek érési folyamatához igazított életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz, messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakozásához biztosít szociális és tárgyi környezetet. Ebben meghatározó a 3-7 éves kor alapvető sajátossága: az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelem vezérelt megismerés, az élmény fonalán való gondolkodás.

A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

3.3 Pedagógiai programunk feladatrendszere

Általános feladataink

Pedagógiai programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre. A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat.

A program nevelési keretét egyfelől a gyermek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúra átadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

A Krisna-tudatos lelki nevelést a mindennapi tevékenységeken (játék, mozgás, helyes viselkedés, mese, stb) keresztül adjuk át.

Az egészséges életmód alakítása, környezeti nevelés

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az

óvodába. Ezekre alapozva ezt tovább erősítve, vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stressz-mentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az egészséges környezet, és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezet-tudatos személet és magatartás megalapozását.

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

1) az egészséges, lakto-vegetáriánus táplálkozásra,
2) a mindennapos testmozgásra,
3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
6) a személyi higiénére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre is gondot fordítunk. Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Célunk:

- ! A gyermekek testi és lelki szükségletinek, valamint mozgás igényének kielégítése,szervezetük edzése.
- ! Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a lakto-vegetáriánus (növényi alapú étrend tejtermékekkel kiegészítve) táplálkozás által a betegségek megelőzés, és az egészség megőrzés szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- ! A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése.
- ! A gyermekek fejlődéséhez szükséges, egészséges, stressz-mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével, a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Az egészséges életmód alakításának területei

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele, a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek, óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek

figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén, akár a kéz, akár az arc megérintése, szintén válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk, és nem szabad tolakodóan viselkedünk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét, annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektívként gyűjtésére. Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvodapedagógus bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. Az egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll az iskola tornaterme és az ahhoz tartozó sporteszközök, az óvoda és az iskola területén található játszóterek (mászókák, hinták, csúszda, stb).

Mozgás

Mozogni lehet otthon, a játszótéren, az óvodában, a csoportszobában, az udvaron, a parkban. Fontosnak tarjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözéket a szabadban és a teremben egyaránt. A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvoda pedagógus feladata – a dajkával megosztva -, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk, változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakításához szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek közt a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A helyi adottságok szerint a játék, az étkezés, mozgás, sportok is a szabadban történhetnek.

Pihenés

Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása – az altatás hangulatához illő mese, halk zene – a gyermekek egyéni alvásigényeinek és szokásainak figyelembe vételével, a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

Krisna-tudatú hívőkként nem fogyasztunk húst, és az egészséghez szükséges étrendet a lakto-vegetáriánus táplálkozás által biztosítjuk.

A gyermek étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását évente egyeztetjük az étkezést biztosító szolgáltató képviselőjével. Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket nem csak főtt formában, hanem nyersen is. A HACCP élelmiszerbiztonsági előírásokat betartva igyekszünk a gyermekeket a számukra eddig nem ismert ételek ízével, elkészítési módjával megismertetni, közvetlen modellt nyújtva ezzel a családoknak is a korszerű táplálkozás kialakításához.

Kialakítjuk az kulturált étkezési szokásokat, (terítés evőeszközök használata). Az étkezések előtti közösen imádkozunk.

Óvodai rendezvények alkalmával a szülőkkel együtt is készítünk friss zöldség és gyümölcsételeket és italokat.

Egészségvédelem

A gondozási és testi nevelési, és a mozgás fejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, pl. a környezet, a játékeszközök tisztán tartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése. A környezeti ártalmak kiküszöbölésére energiatakarékos izzók, keverőfejes csaptelepek felszereltetése, nyugtató hatású színharmónia.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvétele közben felderített ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (pl. krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítását (pl. étrend helyes betartása), az egészséges életmód egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszűntetését. A gyermekeket önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük (erőszakmentes konfliktuskezelés, tolerancia)

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. A szabadban töltött idő alatt nyáron fényvédő krémmel óvni kell őket a nap káros hatásaitól, nyáron erős UV sugárzáskor 11-15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Környezettudatos, környezetbarát magatartás alakítása

A fenntartható fejlődés érdekében célunk, hogy a sokféle tevékenységen, élményen keresztül ismerjék meg, fedezzék fel és szeressék meg az őket körülvevő természeti és tárgyi

környezetet, ismerkedjenek meg a környezetbarát életvitel legfontosabb szokásaival, hogy majd felnőve aktív részesei, tudatos alakítói legyenek környezetüknek.

A családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgáljuk a gyerekek fejlődését

Az egészséges életmód alakításból adódó óvodapedagógusi feladatok

- ! A gyermekek életkorának megfelelő párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- ! Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- ! Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- ! A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (pl. folyadék).
- ! A szokás-és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel.
- ! A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- ! Önállósági törekvések támogatása.
- ! A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása.
- ! A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentő szereket tartalmazó italok kiiktatása.
- ! A toalett használat intimitásának biztosítása.
- ! Egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- ! A fiúktól a WC-deszka felhajtásának, a fiú szerepeknek megfelelő toalett használatnak elvárása.
- ! A WC lehúzásának igénnyé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- ! A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- ! A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- ! A gyermekek környezetében környezetbarát tisztítószerek (pl. mosószóda) alkalmazása.
- ! A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerint segítségnyújtás.
- ! Erős napsütés illetve hideg, szeles időben – egyéni szükséglet szerint – a gyermekek bőrének krémezése.
- ! A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- ! A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködéshez szoktatása.
- ! A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatnak jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.
- ! A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- ! A gyermekek levegőzésének biztosítása.
- ! A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, illóolajos mécses használata.
- ! Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével simogatással, a gyermekek érzelmi biztonságának nyugalmi állapotának támogatása.
- ! A gyermek balesetvédelmi oktatása rendszeresen, illetve az alkalomnak megfelelően.
- ! Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- ! Napi rendszerességgel fogmosás

Feladataink továbbá

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A jó minőségű ivóvíz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene, vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű szivacságyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres orvosi ellátás szervezése, szűrővizsgálatok jogszabály szerint
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítse és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Siker kritériumok

! Szükségleteit képes kommunikálni, esetenként késleltetni.

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni.
- Toalett használatakor a fiúk lehajtják a WC-deszkát, és állva végzik a kisdolgukat.
- WC-zést követően a kislányok és kisfiúk is használják a toalettpapírt.
- Tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözködik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér.
- Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni.
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani.
- Kulturáltan étkezik.
- Szívesen fogyaszt zöldségeket, gyümölcsöket, magvakat.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Nem szemetel, törekszünk a szelektív hulladékgyűjtésre
- Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthöz fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

Valljuk, hogy a környezet, az öröklés mellett a fejlődés egyik potenciális forrása. A környezetet pontosan, valóságszerűen megismerni, a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet. Ez lehetővé teszi, hogy az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyermekeknek, alapozva aktivitásukra, érdeklődésükre. Óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot. Programunkban fontos a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi- lelki fejlődésének alapos ismerete. Ennek egyik eszköze a **személyiséglap és a családlátogatás**. Ezekből információt kapunk az óvodába lépés előtti anya-gyermek, és család-gyermek kapcsolatról, a gyermek élettörténetéről. A későbbiek során – napi tapasztalatokkal kiegészítve – hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerésének érdekében a fejlesztési feladatok megtervezésében. Az óvodában az értelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus- részben átvállalja az anya szerepét, empatikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekkel. Fejlesztő munkája során arról gondoskodik, hogy a gyermek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak.

A gyermek „én központúsága” alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való

helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek.

Ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- ! Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni saját, hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- ! Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz, a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- ! Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját, és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- ! Észrevenni, hogy a közös tevékenységben közreműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselők.
- ! Megtapasztalni, hogy a problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

Célunk:

- ! Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvodapedagógus és dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- ! A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- ! A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- ! Az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- ! A figyelem ráirányítása a természeti, és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésre nevelés.
- ! *Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.*
- ! A tehetséges, vagy kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiség kibontakoztatás.

Erkölcsi normák megalapozása az óvodáskorban

- ! Programunkban fontos a másság tiszteletben tartása, együtt élünk a sokszínűséggel, sőt örülünk a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek. Ez pedig nem más, mint az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport (esetünkben egy gyerekcsoport) együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Nem célunk az eltérő értékek összemosása, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) késztető légkör kialakítása.

- ! Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A Krisna-tudatban benne van a „mi-tudat”, s benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” és Isten-tudattá alakulhat.

! Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” eleve ellentmond az erkölcsnek. Ezért pl. mindenképpen fel kell venni a szemetet a földről, mindenképpen segíteni kell, ha valaki elesik, stb. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, ha az adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünk szerint az igazán hatékony dicséret a megelégedés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mint ahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A többiek, a gyerekcsoport tagjai amúgy is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén a pozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája, és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

! Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő, ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban megnyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában. (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb.) A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

! Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuk a gyerekek erkölcsi-lelki fejlődésének elősegítését.

Ünnepek az óvodában (*a vallási ünnepek időpontja a hold-naptárat követi****)***

- Góvardhana-púdzsá (Az Úr Krisna felemeli a Góvardhana-hegyet)
- Mikulás december 6.
- Karácsony december 24, 25, 26.
- Farsang az Úr Nityánanda megjelenési napján (beöltözés jelmezekbe)
- Az Úr Csaitanya megjelenési napja (az Úr Krisna legutóbbi megjelenése)
- Víz világnapja március 22.
- Az Úr Rámacsandra megjelenési napja (A Rámáyana ősi eposzából történetek felidézése)
- Föld napja április 22.
- Az Úr Nriszimha megjelenési napja (Az Úr Krisna egy korábbi megjelenése)
- Madarak és fák napja május 28.
- Anyáink napjamájus elején (A szülőanya, a Földanya és a tehénanya tisztelete)
- Ballagó gyermekek búcsúztatása
- Az Úr Krisna megjelenési napja

Az ünnepek nevelő értéke

Ezek az ünnepek az Isten-tudatot és a Mi-tudatot erősítik, hagyományokat ápolunk,megtanítjuk a gyermekeinket az ünneplésre. Az őt körülvevő eseményekre,

emberekre, a körülötte lévő világra megtanul odafigyelni. Így felnőve kiegyensúlyozott ember lehet.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Óvodánkban a gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szűkebb és tágabb közösséghez való kötődés alapja,
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- A csoportszoba környezettudatos és Krisna-tudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő „anyapótló” magatartása.
- Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe, Krisna-tudatú illemszabályok alapjainak elsajátítása
- helyes viselkedés és együttélés elemi szabályai, melyeket természetes élethelyezetekben gyakorolhatnak pl.óvodán kívül-műsor, kulturális és más intézményekben, templomban.
- Környezetvédelmi, viselkedési és magatartásformák alakítása.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntés fejlődésének támogatása.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása.
- Páros és kiscsoportos feladat helyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.
- A különbözőség elfogadásának segítése.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.
- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- A családdal való együttműködésre való törekvés.
- Egyeztetett időpontban fogadóóra tartás, tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről.
- Szülői értekezlet tartása évente min. kétszer.
- Családlátogatás szükségszerűen.

Sikerkritériumok

- Ismeri a közösségben megkívánt alapvető viselkedés kultúrát.
- A csoport szokás és szabályrendszerének ismeretét, magatartásában is érvényesíti.

- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- Érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- Alakulóban a feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Igényes a saját tevékenységeivel szemben.
- Szívesen játszanak vele a többiek.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Szívesen kommunikál.
- Érkezéskor, távozáskor köszön.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.
- Megtalálja a helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet, és elfogadás elvén működik.

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja, a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése.

A kommunikáció és metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (pl. érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, a javítgatás elkerülésével - az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd – és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Célunk

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerelése, célirányos bővítése.
- Kognitív képességek fejlesztése:
  - egyre pontosabb, valósághű észlelés,
  - figyelem, összpontosításra való képesség,
  - valósághoz közelítő képzeleti működés,
  - reproduktív emlékezet,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
  - az alakuló fogalmi gondolkodás.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszéd, hallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása az információ eljuttatásának segítése a másikhoz verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek nonverbális közléseinek megismertetése.
- A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembe vétele.
- Figyelem- összpontosításra motiválás.
- A pszichikus képesség struktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatban.
- A gyermeki kérdések megválaszolása.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása, játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakció megértésének segítése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető tiszta beszéddel mintaadás.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése, a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztő pedagógussal.

Sikerkritériumok

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- Képes vizuális auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő.

- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a probléma megoldására való törekvés és a kreativitás a jellemző.
- Helyesen, tisztán, érhetően beszél.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni.

Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai

A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelésének és ellátásának biztosítása.

Ha azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában (funkcióiban) lemaradt, vagy tartósan stagnál (ez nyomon követhető fejlettségmérő-lapon) abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelybe még biztonságosan mozog (vagyis a mozgáshoz, a cselekvéshez) és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatni a következő szintre. Időt és lehetőséget kell biztosítani az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen történő elmélyítésére korrigálására.

A korrigálható lemaradások nagyrészt megelőzhetőek azzal, hogy azok természetes módon fejlesszék a gyermek képességeit (pl. mozgásos játszóeszközök, logikai játékok).

3.4 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

3.4.1 A játék

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükre. A játék által közelíthetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése. A szakaszok ismeretén túl a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei. A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik.

A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok

világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorlójáték soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatók az egyszerűbb játékszabályok. Az egyidejűségben rejlik a játék színességének titka, lehet valami nagymozgásos, tűnhetne gyakorlónak, de ugyanakkor szimbolikus és szabály által vezérelt is egyszerre.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

! *Gyakorlójáték*: fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.
! *Szimbolikus szerepjáték*: alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei
! *Konstruáló játék*: alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
! *Szabályjáték*: fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától. Az én tudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétele, szociális hatékonyság (modellnyújtás, modellkövetés) a szociabilitás fejlődése formálják a gyermeki tudat szociokognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályozó, alkalmazkodó funkcióit.

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét.

Az egyenlőtlen fejlődés, a mozgás, a percepció, a gondolkodás, a viselkedés részfunkció zavara, szindróma együtteseinek fennállásakor a plasztikus, fejlődőképes idegrendszer öngyógyító tendenciái erősítését támogatjuk. A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. Fejlődési hátrányaik megszüntetése a mi feladatunk, annál is inkább, mert a percepció és a gondolkodás összerendeződésének szenzitív időszaka az óvodáskorra tevődik, ennek kompenzációja, korrekciója kisiskolás korban már a megkésettség vagy az akadályozottság feloldásával való küzdelem.

A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegélettani, érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játékok végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat – e vagy a biztonságot nyújtó ismeretet preferálja az adott pillanatban.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. Eltérés az óvodapedagógus szerepében található.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék

kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti

együttjátszásával, támogató, serkentő ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Szabad játék

Amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a

- ! játéktevékenység kiválasztásában,
- ! játékeszközök megválasztásában,
- ! társak megválasztásában,
- ! gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,
- ! játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elengedő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

Kezdeményezett játék

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a külső késztetésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- ! A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartsuk tiszteletben választását – jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!
- ! Alkotói pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- ! A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játéktevékenység célja- óvodapedagógus szemmel:

- ! A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciájának fejlesztése.
- ! Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- ! Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

A játék támogatásából adódó óvodapedagógusi feladatok

Feltételek biztosítása:

- ! Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- ! Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.
- ! A játékok gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora – függetlenül a korcsoporttól – legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére.

- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek elhelyezése olya módon, hogy a gyermekek bármikor szabadon választhassák.
- Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, például homok, víz, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (pl. füles labda).
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- A gyermekek ismeretében élményként előhívó tárgyakról való gondoskodás.
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.

A játék támogatása:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése – differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósulása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátszás során.
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képesség-struktúrák adekvát támogatása.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyermekektől is elvárja.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő kialakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Sikerkritériumok

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabályok betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, a futásnak, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A sport számunkra a mindennapi élet része. Az úszás és torna minden csoportnak, minden nap van, a többi sport nagycsoportba lép be.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A mozgásfejlesztés célja:

! A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
! A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
! A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
! A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
! Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei:

! Szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben.
! Mindennapi testnevelésen.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Célja:

! hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá,
! hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet,
! bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában, a medencében és a sportpályákon.

Életkori jellegzetességek

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért elsősorban a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk. Ezek az eszközök lehetnek a „Mászóház” csúszdával, létrával ellátva, textil alagút, szivacselemek, de akár tornaszőnyegek és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó, mászó, bújó játékokat.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra

nagyon jól használhatók a különböző hinták, a nagy fizikoterápiás labda, a füles labda, az ugróasztal, a lépegető, stb.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetősége nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Az udvari játék, mozgás serkentése minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközökről és lehetőségekről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készteti a gyermekeket például a „hernyócska", járásra az emelt felületű farönk sor, egyensúlyozásra a láncos léptető híd, hintázásra mérleghinták. Tapasztalataink szerint szívesen próbálkoznak biciklizéssel, háromkerekű műanyag motorozással. Ehhez 2 és 3 kerekű biciklit, motort biztosítunk. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen kialakítjuk a biciklizéshez kapcsolódó szabályokat.

A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár. A labdajátékok sokaságát választják, például kosárra dobás, foci, kidobós.

Mozgásfejlesztés a testnevelési játékokban és a mindennapi testnevelésben

Célja:

- a tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése,
- koordinált mozgás alakítása,
- téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A testnevelési játékok (foglalkozások) anyaga a torna, játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze és törekszünk a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. Óvodánkban a testnevelési tevékenységeket úgy alakítjuk ki, hogy legyenek benne az úszást segítő gyakorló elemek is, melyeket az úszóedző tanít.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol, mint eszköz, hol pedig, mint cél..

A tevékenységek megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A 3-4 évesek testnevelési játékának anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereket, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési játékok (foglalkozások) alkalmával a legtermészetesebb módon ismerkedhet meg testrészeivel és azok funkcióival.

Ezért alkalmazhatóak jól a testséma fejlesztő programból a következőek:

- a testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (például „Járjatok a sarkatokon!", „Ütögessétek a talpatokat a földhöz").
- a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (például „Álljatok a babzsák mögé!", „Hasaljatok a padra!")

! test személyi zónájának alakítása (például „Emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekbe!”)

Ebben az életkorban külön nem tervezzük az észlelés fejlesztését, hiszen a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Például jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt (az óvodapedagógus helyzetét mindig változtatja) szökdelés padok körül, fák között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerül:

! az egyensúlyérzék fejlesztése, például különböző mozgások végzése emelet felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások,
! szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, például babzsák feldobása, elkapása, egyensúlyozó járás létra fokai között.

A testséma fejlesztő programból kiemelt helyet kap az oldaliság gyakorlása. A kicsiknél még csak az „egyik-másik” megkülönböztetést használjuk. Itt már a „jobb-bal” kifejezéseket is, de a csuklójukon lévő jelhez igazodva. Például „Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteket!”. A csukló megjelölése a kezességtől független. A pontos eligazodás miatt azonban fontos, hogy mindig ugyanarra az oldalra kerüljön a szalag. Az észlelés fejlesztése is megjelenik a 4-5 éveseknél, de még mindig nem kiemelt feladatként.

Az 5-6-7 éveseknél azonban az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül az egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetőek. Például labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának alapvető feltétele. Testnevelési foglalkozásokon ezt természetes módon a szerek különböző forgásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A játékok során lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

A mozgásfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

! A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
! Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
! A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
! A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
! A baleset elkerülésének érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
! Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
! Lehetőség szerint az előtér kihasználása, szabályok kialakításával és figyelemmel kísérésével.

- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A mozgásfejlesztés anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Oldaliságot jelző csuklópánt használata.
- A testnevelés-foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben.
- A futások, ugrások, dobások lehetőség szerint az udvarra történő szervezése. (arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van!).
- Tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybe vétele (baleset elkerülése!).
- Az adott mozgásfejlesztő anyaghoz a prevenciós program fejlesztési feladatának hozzáigazítása.
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- A mozgásfejlesztésben elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.
- A jól ismert, készségszintű feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk.
- A mozgásfejlesztő tevékenység szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.
- Kézi szerek használata
- Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.

Sikerkritériumok

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Tud játékmotorozni vagy biciklizni.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, ugrókötél, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

3.4.2 Kultúraátadás

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyerekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, nemzeti hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

Verselés, mesélés, dramatikus játékok

A mese, vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermeket egymással és anyanyelvükkel. A mese – és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

Tapasztalataink szerint a kisgyermek életében a személytelen televízió, videó, DVD és számítógép nem képes a személyes mesélést helyettesíteni. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk klasszikus és népi irodalmi műveket.

Célunk:

- ! A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- ! A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- ! A magyar és egyetemes lelki kultúra értékeinek átörökítése.
- ! Interkulturális nevelés.
- ! A szülők nevelési szemléletének formálása.

Javasolt tartalom:

3-4 évesek	mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4-5 évesek	mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5-6-7 évesek	kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék

A napi tevékenység során az óvodapedagógus többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövésére, befejezésére is.

A verselés, mesélés, dramatikus játékok tevékenységgel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok

! Változatos irodalmi élmények közvetítése.
! Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
! Elsősorban a védikus műalkotásokból választás, ezen túl a magyar népi irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
! Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
! Mobilizálható mesekuckó kialakítása.
! Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
! A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
! Szívesen dramatizál, bábozik.
! Kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol.
! A gyermekek mese- versalkotásra ösztönzése.
! Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
! A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
! Könyvtárlátogatások szervezése.
! Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
! A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

Sikerkritériumok

! Örömmel várja a mesélést.
! Mesekezdeményezésen szívesen vesz részt.
! Képes kitartóan figyelni.
! Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
! Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
! Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
! Szívesen nézeget képeskönyvet.

! A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
! Szívesen mond verset.
! Szereti a mondókákat.
! Képes történeteket elmondani.
! Képes meséket, történeteket alkotni.
! Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
! Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.
! Nő a szülői mesélés gyakorisága.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A védikusé és a magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja a lelki és az anyanyelvi örökséget. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a tánc megismerésére is.

A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
Az énekes fontos eszközül szolgál a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A dalok éneklése, hallgatása, a gyermektáncok és -játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
A gyermektánc a felfogásunkban a táncfigurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.

Célja:

! A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
! A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
! A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek, néptánc megismertetése által.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

! Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

3-4 évesek	! A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. ! A játékok elsősorban kétszemélyes (óvodapedagógus a gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. ! 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2

	műdal
4-5 évesek	! A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. ! A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. ! A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, tánclépések ! 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal
5-6-7 évesek	! A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet a félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. ! Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok, tánclépések ! 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal

! Az óvodában is játszható énekes népszokások és hozzá tartozó táncok válogatása.
! Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
! A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
! Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
! Friss levegő biztosítása.
! A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elengedő hely kialakítása.
! A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.

Óvodapedagógusi feladatok korcsoportonként, a hallás – és ritmusérzék fejlesztése terén:

3-4 évesek	! Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségek felismertetésével. ! Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. ! Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. ! Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. ! Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. ! Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. ! Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt –

	visszatapsoltatása.
4-5 évesek	! Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. ! Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában. ! Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. ! Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. ! Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. ! Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. ! Táncos jelleg mozdulatok alakítása. ! Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és finommozgás alakítása. ! Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. ! Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.
5-6-7 évesek	! Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével. ! Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. ! Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. ! Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. ! Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. ! Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. ! Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. ! Dallam felismertetése a dal ritmusáról. ! Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel. ! Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. ! Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál. ! Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon. ! Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése. ! Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal,

	járással, játékos mozdulatokkal. ! Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés – felelet játékra.

Sikerkritériumok

! Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat, táncot
! Bátran énekel, akár egyedül is.
! Korához képest tisztán énekel.
! Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
! Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
! Mozgása esztétikus, ritmust követő.
! Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodalitása fejlett.
! Szívesen hallgat zenét.
! Képes érzékeltetni az egyenleges lüktetést.
! Felismeri néhány hangszer hangját.
! Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
! Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódód dalokat, táncokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégis csak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során egyaránt.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk:

! A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
! Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
! A helyes ceruzafogás elsajátítása.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

! Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
! Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.

- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőköpeny használata, kézmosás, védő asztalterítő...
- A higiéniás szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáját, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. festés, Mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Az óvodapedagógus bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

Sikerkritériumok

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, intermodalitása korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat

! Vonalvezetése balról jobbra halad.

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészről a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészről a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a környezet).

Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Életformára, környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységre jellemző hagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, a tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek – különösen az érzelmileg közelálló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képeset védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg.

Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül.

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

1. A pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten kezeli, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.

2. A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).

3. Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.

4. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

5. A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.

6. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)

7. Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.

8. Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, Föld napja, a víz világnapja).

9. Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsoljuk le a villanyt! Zárjuk el a csapot! Ne folyassuk a vizet feleslegesen!)

10. Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékosság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

11. A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.

12. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, feladatokat látnak el.

13. Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.

14. Az óvodakert mellett helyezkedik el egy gyümölcsös kert, ami a növények gondozásának tanulását biztosítja.

15. A gyermekek kertgondozáshoz kerti szerszámokat használnak.

16. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékának. A fák jól árnyékolják a kertet és a homokozót. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

17. Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak, a termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A cserépkályhás fafűtési rendszer környezetbarát. A melegvíz előállítás fával történik.

18. A levegő illatosítására gyógynövényeket használunk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).

19. A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).

20. A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.

21. Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek.

Célunk:

! A természeti és épített környezet megismerésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek kialakítása.
! A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

! Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
! A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
! Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
! Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
! Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
! Egyházi ünnepek és hagyományőrzés formájában közvetíti a lelki és az egyetemes, nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
! Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
! Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
! A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
! Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
! Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
! Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
! Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
! Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
! Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovart, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
! A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
! Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
! Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
! Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Sikerkritériumok

! Tudja, hol lakik.
! Tudja saját és szülei nevét.
! Ismeri szülei foglalkozását.
! Különbséget tud tenni az évszakok között.

- Ismer a növény-és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro-csoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

1. ***A számfogalom előkészítése, megalapozása***
   - Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

! Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
! Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
! Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
! Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
! Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

2. ***Tapasztalatszerzés a geometria körében***

! Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
! Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
! Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
! Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

3. ***Tájékozódás a térben és a síkban***

! Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
! Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
! Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
! Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Sikerkritériumok

! Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelőek.
! Problémamegoldó készsége jó.
! Számfogalma 10-es számkörben mozog.
! Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
! Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
! Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent....
! Helyesen használja a névutókat.
! Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
! Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
! Képes részekből az egészet kirakni.
! Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
! Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
! Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Munka jellegű tevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésnek egyik lényeges színtere. A munka nem

csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- ! *Kognitív*: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- ! *Érzelmi-akarati*: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- ! *Szociális-társas*: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegéből adódód óvodapedagógusi feladatok:

- ! Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- ! Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- ! Elegendő munkalehetőség szervezése.
- ! Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- ! A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- ! A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- ! Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- ! Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- ! Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- ! A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.

Sikerkritériumok

Önkiszolgáló tevékenységek:

- ! A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- ! Étkezésnél helyesen használják a kanalat, a kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- ! Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- ! Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák

- ! Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- ! Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- ! Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák

- ! A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- ! Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- ! A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- ! Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- ! Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- ! A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- ! Szívesen ápolják a növényeket a csoportszobába, udvaron egyaránt.
- ! Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogasra akasztása.
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, szabadtéri játékeszközök helyére hordása

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését, a gyakorlatorientált ismeretszerzést.

Célunk:

- ! Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- ! Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciájának alakítása.
- ! Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- ! A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- ! Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- ! Szokások alakítása utánzásos minta – és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- ! Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- ! A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- ! Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.

- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
    - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
    - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
    - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A fejlesztést célzó pedagógiai feladatok:
    - A tehetség és megjelenési formájának felismerése
    - A gyermek segítése a továbbfejlődésben
    - Speciális szükségleteinek kielégítése
    - Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
    - A szülő segítése gyermeke nevelésében
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és az óvodavezetőnek.

Sikerkritériumok

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség – és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

3.5 Az óvodai élet szervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

Napirend, heti rend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak. A heti rend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy egyházi ünnep, vagy

környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A napirend, heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek mozgásfejlesztését, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával - , ezért a napirend kialakulásánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék. Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

Napirend javaslat az óvodai programhoz:

Nyitástól – ebédig **(5-35 perces csoportos foglalkozások szervezése)**	Szabad játék 5 perces testnevelés mindennapos mozgás Reggeli (Előtte és utána testápolási teendők) Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - mozgásfejlesztés (úszás) - beszélgetés, beszélgető-kör - verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban - Mindennapos szervezett mozgásos játéktevékenység, láb- és testtartást javító torna
Ebéd (13-tól)	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebédtől – Uzsonnáig (kb.13.00-tól)	Mese Pihenés, folyamatos felkelés
Uzsonna (kb.15:00-tól)	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők

Uzsonnától- az óvoda zárásáig (15:30-tól)	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban Választható párhuzamos tehetséggondozó gazdagító tevékenységek

Cselekvő, felfedező kezdeményezett, komplex játékos tevékenységek (Játékba integrált tanulás)

- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni
- A nap folyamán a szabad játék biztosítása mellett: a 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete:30 perc, 4-5 éveses napi szervezett tanulási időkerete:40 perc, 5-6-7 éveses napi szervezett tanulási időkerete:60 perc

Szervezett mozgásfejlesztés:

- Délelőtt torna: max 30 perc

Napirend

Időtartam		**A tevékenység megnevezése**
8.00-9.30	**J Á T É K**	Gyermekek fogadása, játék-kuckó zene-hallgatás
9.30-13.00	**J Á T É K**	Közös oltárnyitás, imádkozás Játékba integrált tanulás Képességfejlesztések Testápolás, tízórai Beszélgető kör Mindennapos együtt mozgás Öltözködés, szabad mozgás, ‚játék

13.00-14.30		Testápolás Ebéd Pihenés, mesehallgatás
14.30- 16.00	**J Á T É K**	Szabad játék, teremben, udvaron

Heti rend javaslat az óvodai program nevelési gyakorlatához

A hét 5 napjából: 5 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel

A hét napjai	**Kötelező tevékenysé g**	**Domináns tevékenység**	**Játékba integrált tevékenység komplex módszerrel**
Hétfő		Mese-vers	
Kedd	Testnevelés	Mozgás	
Szerda		Ének-zene	Játék
Csütörtök		A külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenység Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének, zene
Péntek		Matematikai tapasztalatszerzés	A külső világ tevékeny

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek szervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítania, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

A mozgásfejlesztésnél a nevelő hatást használjuk ki. A gyermekeket fegyelemre fontosságára neveljük, mely során az összpontosításuk fejlődik, pontosakká, céltudatosakká válhatnak!

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztés (sportokat) szervezzük kötött formában. Ennek indokai:

A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól és edzőktől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.

3.6 Személyi és tárgyi feltételek

3.6.1 Személyi feltételek

- Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
- Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.
- Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia.
- Pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat a helyi óvodai programunknak megfelelően egyeztetik.
- (Munkájukhoz szükséges legalább napi 2 óra átfedési idő, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, valamint a séták, kirándulások a környező világ megismeréséhez.)
- A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

! segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
! vidám, felszabadult játéklégkör létrehozásának képessége
! jó empátiás készség
! gyermek- és családcentrikusság
! környezettudatos szemlélet

! csapatjátékos

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Vezető-óvodapedagógus	1 fő
Óvodapedagógus	a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító együtt	óvodai csoportonként 1 fő
Logopédus	1 fő (megbízás esetén)
Fejlesztőpedagógus	1 fő (megbízás esetén)
Óvodapszichológus	1 fő (megbízás esetén)

A logopédus feladata: elsősorban a gyermekek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése, másodszor középső csoport év végén, de legkésőbb nagycsoport elején dyslexia-prevenciós vizsgálat végzése minden egyes gyermeknél, szükség esetén annak szakszerű terápiája.

Az óvodapszichológus elsősorban a korai felismerésre és a megoldásban történő közreműködésre teszi a hangsúlyt. Kapcsolatot tart a szülőkkel.

Fejlesztőpedagógusunk feladata: a gyermekek szűrése, terápiája, fejlesztése egyéni foglalkozás keretében, csoporton belül és kívül.

3.6.2 Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda külső, belső berendezése megfelel a gyermekek testméreteinek, szolgálja biztonságukat, kényelmüket, biztosítja egészségük megőrzését, lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését.

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, melyek megfelelnek a kötelező minimális eszköz – és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak.

Az óvoda eszközök jegyzéke mellékletként csatolva

Az óvodai alapeszközöket kiegészítve a program eredményességét, hatását erősítik a következő speciális eszközök:

! *Fejlesztő játékok*: A játékeszközök vásárlásánál fontos az óvodapedagógus tudatos odafigyelése arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt használatakor.

- *Hagyományos óvodai játékok, eszközök, berendezési tárgyak*: A meglévő eszközök tudatosabb használata a program szellemében. Újak vásárlásánál is ezeket a szempontokat érdemes előtérbe helyezni.
- *Szakkönyvek, folyóiratok*: Az újabb pszichológiai, pedagógiai, módszertani kutatások folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen a program korszerűsítése érdekében.

3.7 Az óvoda kapcsolatrendszere

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Óvoda — család

Családlátogatás

A családlátogatás (amely a szülőkkel előzetes egyeztetés alapján történik) célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.

Befogadás (Beszoktatás)

Célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése. Eltérés lehet a családból, bölcsődéből, vagy más közösségből érkező gyermekek szocializációs szintje között. Az elfogadás támogatására azért van szükség, mert a gyermekek számukra ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. Az elfogadás időszaka a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával.

Az elfogadás időszakának formái

- nevelési év megkezdése utáni ismerkedés
- anyás elfogadási időszak

! fokozatos elfogadási időszak

A fenti elehetőségekről a szülőket az óvodai beíratáskor tájékoztatjuk!

Ünnepek az óvodában (A vallási ünnepek időpontját az éves hold-naptár határozza meg)

- Góvardhana-púdzsá (Az Úr Krisna felemeli a Góvardhana-hegyet)
- Mikulás december 6.
- Karácsony december 24, 25, 26.
- Farsang az Úr Nityánanda megjelenési napján (beöltözés jelmezekbe)
- Az Úr Csaitanya megjelenési napja (az Úr Krisna legutóbbi megjelenése)
- Víz világnapja március 22.
- Az Úr Rámacsandra megjelenési napja (A Rámáyana ősi eposzából történetek felidézése)
- Föld napja április 22.
- Az Úr Nriszimha megjelenési napja (Az Úr Krisna egy korábbi megjelenése)
- Madarak és fák napja május 28.
- Anyáink napjamájus elején (A szülőanya, a Földanya és a tehénanya tisztelete)
- Ballagó gyermekek búcsúztatása
- Az Úr Krisna megjelenési napja

Családdal együtt közös programok, ünnepek

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket s az ezekre való felkészülést.

A közös programok, ünnepek hagyományai:

! Farsang (beöltözés jelmezekbe az Úr inkarnációit és örök társait bemutatva)
! Anyáink napja (A szülőanya, a Földanya és a tehénanya tisztelete)

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból mind külsőségeiben, mind belső tartalmukban.

Fogadóóra

A fogadóórák célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről.

Óvodapedagógus vagy szülő kérésére előre megbeszélt időben, szülőnként.

Személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után történik. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melynek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvodapedagógus egyaránt kezdeményezheti. Minden évben legalább egyszer minden gyermek szülőjével fogadóórán találkozunk, ennek különösen középső csoportban van kiemelt jelentősége a következő évi várható beiskolázás miatt. A hatályos jogszabályoknak megfelelően a szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.

Szülői értekezlet

A szülői értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele. A szülői értekezlet ideje a nevelési év elején az óvodavezető éves munkatervében kihirdetésre kerül.

Óvoda — iskola

- Pedagógiai programunk fontos eleme az iskolákkal való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermekek és óvodapedagógusok együttes részvételével.
- Az általános iskolai tanítók meglátogatják az óvodát

Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait.

Óvoda — közművelődési intézmények

Somogyvámos és környéke közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, nevelési programunkat szolgálva használjuk fel.

1. Srí Prahláda Általános Iskola (testnevelés)
2. Krisna-völgyi könyvtár (anyanyelvi nevelés)
3. Krisna-völgyi Botanikus kert (környezeti nevelés)
4. Krisna-völgyi Tehénvédelmi Központ (környezeti nevelés)

Óvodánk kapcsolatot tart az alább felsorolt intézményekkel

- Pedagógiai szak és szakmai Szolgáltatók
- Somogy Megyei Kormányhivatal
- Környékbeli (somogyvámosi) óvoda és távolabbi (Keszthely, Lengyeltóti, stb.) óvoda.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

1. Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekorvos, gyermekfogászat, ÁNTSZ
2. Gyermekvédelmi intézmények: A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. Gyermekjóléti Szolgálat

3.8 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Óvodánk óvodapedagógusai közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének felmérésében, megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során, amennyiben a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk, együttműködünk

a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.

A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

3.9 A gyermekbalesetek megelőzése

A nevelési év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.

3.10 Differenciálás, inklúzió, intregráció

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs

nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.
Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

kiemelt figyelmet igénylő gyermek
a) különleges bánásmódot igénylő gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek estében.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van,

életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, tánc, vizuális nevelés, hagyomány-ápolás)
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség korai jelei:

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyereknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak
- az óvodának
- a társaknak

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították.

A képességek azonban bármely fontos is csak egyik összetevőjét alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- Átlagon felüli képességek (általános és speciális).
- Kreativitás (eredetiség, rugalmasság).
- Feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás).

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik

- Vizuális tevékenységben
- Zenei tevékenységekben
- Mozgásos tevékenységben

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapok során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú, de magyarul értő, vagy alap szinten beszélő gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

! A család a szocializáció első színtere.
! Erősítsük családi nevelést.
! A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
! Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
! A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
! A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
! A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

3.10 Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzátartozik. Célunk az óvói és a dajkai munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A dajka kompetens szerepköri feladatai

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvoda-pedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Váljék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

3.11 A program tervezése

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. Tervezés 3 hónapra: játék, munka, közösségi élet.

5. Tervezés 7 napos ciklusokban: Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
6. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése, az egyéni „személyiség lapok” vezetése. Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente fejlesztési tervet készítünk.

7. *A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza*

a) a gyermek anamnézisét,
b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Elkészítjük a gyermekek portfolióját, amely tartalmáról a szülőt tájékoztatjuk.

8. Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk

9. A csoportnapló tartalma

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

a) gyermekek nevét és óvodai jelét,
b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
f) nevelési éven belüli időszakonként
fa) a nevelési feladatokat,
fb) a szervezési feladatokat,
fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
fe) az értékeléseket,
g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,

h) a feljegyzést a csoport életéről.

3.12 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségünknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

1. Szervezési feladatok

1.1. Integrációt elősegítő csoportalakítás

1.3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása

1.4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

2. Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

3.1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)

3.2. Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)

3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)

3.4. Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)

3.5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

3.6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

4.1. Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése

4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)

4.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)

4.4. A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

5.1. Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)

5.2. Védőnői hálózat (korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)

6.2. Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)

6.4. A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

7.1. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel

7.2. A gyermekek egyénre szabott elfogadás (beszoktatásának) biztosítása

7.3. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)

7.4. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

7.5. Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,

8. Intézményi önértékelés, eredményesség

8.1. Intézményi önértékelés készítése

8.2. Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

9. Várható hatások, eredmények

9.1. A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

9.2. A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

9.3. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

3.13 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

*Ó*vodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
c) a teljesítmények értékelésénél
b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
d az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

1. számú melléklet: A többi gyermekkel együtt, integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók, és a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók fejlesztő programja

Általános bevezető, az SNI meghatározása

Nemzeti köznevelési törvény 4. § 23. pontja alapján:
Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Törvényi szabályzók:
2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Intézményünk az Alapító Okirata alapján az alábbi sajátos nevelési igényű tanulók ellátását biztosítja:

091212 Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 1-4. évfolyamon. A sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékosság meghatározása: pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás-szabályozási zavar

092112 Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 5-8. évfolyamon. A sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékosság meghatározása: pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás-szabályozási zavar).

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális

képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

! a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
! az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
! gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
! fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
! a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok részéről.

Specifikus tanulási zavarok

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

! Dyslexia F 81.0 (Meghatározott olvasási zavar):
Az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat erő.

! Dysgraphia F 81.1 (Az írás zavara)
Az írás grafomotoros jellemzőinek zavara .

! Diszortográfia
A helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

! Dyscalculia F 81.2 (Az aritmetikai készségek zavara)
A számolási képesség specifikus zavara. A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, ma-tematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

! Hiperkinetikus zavarok F 90
! Magatartási zavarok F 91
! Kevert magatartási és emocionális zavarok F 92
! Jellegzetesen gyermekkorban kezdődő emocionális zavarok F 93
! A szocializáció jellegzetesen gyermek- és serdülőkorban kezdődő zavarai F 94
! Tic (zavar) F 95
! Egyéb, rendszerint gyermek- és serdülőkorban kezdődő viselkedési és emocionális rendellenességek F 98

A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.
Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.
Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.
Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.
Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.
A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
c) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok részéről.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézség meghatározása

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
Tanulási nehézség esetében: a normál vagy átlag feletti értelmi képességek mellett a tanulási teljesítmény nem felel meg az egyén intellektuális fejlődésének.

Tanulási nehézség

A tanulási nehézségek a beszélt vagy írásos nyelv alapvető elsajátításának akadályai.
A súlyosság fokától függően gátolják a diákot az információk felfogásában, bevésésében vagy kinyilvánításában. Ezek a nehézségek megmutatkozhatnak a figyelem, a gondolkodás, a beszéd, az olvasás, az írás és a matematikai feladat-megoldás területén. A tanulási nehézségekkel élő diákoknak gyakran nehézségeik vannak a vizuális információk befogadásával is. Tanításuk differenciálásában mindezeket figyelembe kell vennünk.

Beilleszkedési és magatartási nehézség főbb formái

A tüneti megjelenés megegyezik a magatartásszabályozási zavarral leírtakkal, csak azoknál enyhébb fokú. Ezek a tanulók az általánosan használt nevelési eljárások mellett speciális pedagógiai tevékenységet igényelnek.

A zavar és nehézség meghatározása, diagnosztizálása

Abban a kérdésben, hogy a gyermek, tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, vagy sajátos nevelési igényű, a nevelési tanácsadó megkeresésére a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.
A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót - jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint - a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye vagy a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján - a gyakorlati képzés kivételével - az igazgató mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Ha a tanulót egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskola - az e törvény 52. §-ának (7) bekezdésében, valamint (11) bekezdésének c) pontjában meghatározott időkeret terhére - egyéni foglalkozást szervez részére. Az egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv alapján - segíti a tanuló felzárkóztatását a többiekhez.

Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett a tanuló - a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat.
A tanuló részére a felvételi vizsgán, az osztályozó vizsgán, a köztes vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán, az érettségi vizsgán, a szakmai vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (írógép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását.
Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg. (1993.évi LXXIX.tv.a közoktatásról 30.§. (7.))
A sajátos nevelési igényű tanulók számára kötelező rehabilitációs tanórai foglalkozások heti időkeretét a. Nemzeti köznevelési törvény 2011. évi CXC. 6. melléklete határozza meg.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.
A sajátos nevelési igény kifejezi:
a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg rész-leges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékosságból, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
e) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A fogyatékosság típusa, súlyossága.
b) A fogyatékosság kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
c) A sajátos nevelési igényű tanuló
    a) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
    b) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:
a) az intézmény pedagógiai programjában,
b) a helyi tantervben
c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
d) az egyéni fejlesztési tervben.

A fogyatékosság típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, kompetenciája:
1. a programok, programcsomagok összeállítása,
2. a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés
3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:
– speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
– speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök

Az együttnevelés

Célja: A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes meg-valósítását az alábbi tényezők biztosítják.

Az együttnevelés objektív tényezői

Napjainkban az integráció azt jelenti, hogy a SNI-s és BTM-es gyermekek beilleszkednek a többségi nevelési intézményeket látogató gyermekek, fiatalok közé.
Az együttnevelés sikeres megvalósítása érdekében a befogadó iskoláknak rendelkezniük kell azokkal a tárgyi és személyi feltételekkel, amelyeket a törvény előír.
32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet rögzíti azokat a körülményeket, melyek által megvalósulhat a sikeres integráció.

Az iskola fejlesztő tevékenységének jellege:
- órai differenciált foglalkozás,
- komplex képességfejlesztés,
- logopédiai terápia,
- gyógytestnevelés,
- pedagógiai célú fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint a Szakértői Bizottság szakértői véleménye, illetve a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján.

Személyi feltételek

A fejlesztő tevékenységeket végző szakemberek:
- gyógypedagógus,
- logopédus,
- pszichológus,
- gyógytestnevelő,
- fejlesztő pedagógus,
- pedagógus.

A fejlesztő tevékenységekhez szükséges tárgyi feltételek:

Helyiségek:
- tanterem,
- fejlesztő szoba/logopédiai helyiség,
- tornaterem

Eszközök:
- tükör az asztal szélességében
- egy hosszú asztal
- három pad és szék
- szőnyeg

2. számú melléklet: A helyi tantervbe beépülő elemek, az SNI és a beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézséggel küzdő tanulók fejlesztését segítő program

Kiemelt célok, feladatok

- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégeztetése.

- A tanulási zavarok/nehézség kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.

- Tankötelezettségük teljesítését több szakember segítségével végezzék.

- Az SNI-s és a beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.

- Kudarctűrő képesség növelése.

- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.

- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a fejlesztés tanítási-tanulási folyamata azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel valósítható meg.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatoknak minden műveltségterületen meg kell jelennie. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az élő idegen nyelv tanításánál a nyelvoktatás auditív és beszédközpontú (kommunikálható) módszereinek előtérbe helyezése javasolt, az SNI-s és a tanulási nehézséggel küzdő tanulóknál az első és második osztályban erre fokozott figyelmet kell fordítani.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi területen a szenzoros mozgáskoordináció fejlesztése javasolt.

A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést, (kis lépések, többoldalú, egyszerűsített, megismételt magyarázat).

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek (csoportmunka) és módszerek (projektmódszer, időkeretek rugalmas kezelése) előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Fejlesztési program

Dyslexia

A **dyslexia** a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség,

- a fonológiai tudatosság,

- a rövid távú emlékezet,

- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során, - az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szöveg-szerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával
- speciális olvasástanítási program alkalmazása
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Dysgrafia

Dysgrafia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának és alapkultúrtechnikaként való alkalmazásának folyamata.

A formai-kivitelezési problémák mellett rendszerint tartalmi jellegzetességeket is találunk: az olvasáshoz hasonlóan az írásban is megjelennek betűtévesztések, kihagyások, betoldások, perszeveratív ismétlések. Az összkép többnyire kevéssé tagolt, átjavítgatott, sokszor maszatos, nehezen követhető.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a dysgrafiás tanulók.

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra

- a testséma biztonságának kialakítása,

- a vizuomotoros koordináció fejlesztése - az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés)

- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése

- sikertudat kialakítása

A megvalósítás szinterei

- minden tanórán,
- fejlesztő foglalkozáson,
- felzárkóztató foglalkozáson.

Dyscalculia

A dyscalculia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonala mellett. Nehezítetté válik az érzékelés-észlelés folyamata, a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, a fogalmak kialakulása, a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, valamint az emlékezet és a figyelem.

A dyscalculiás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése
- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,

- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása
- a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

A megvalósítási színterei

- matematika óra, fizika óra, kémia óra és minden számolással kapcsolatos tevékenység,
- fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozás.

Fejlesztési lehetőségek tantárgyakra lebontva:

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Magyar nyelv és irodalom

Látás, hallás, mozgás koordinált működése.

Beszédfejlesztés, aktív szókincs erősítése, helyes ejtése.

Verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése.

Hang-betű kapcsolat kialakítása, fonéma-alkalmazás fejlesztése.

Betűtévesztések kiküszöbölése.

Figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között.

Olvasás, írás tanítása hangoztató-elemző vagy diszlexia-prevenciós módszerrel.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Idegen nyelv

Speciális módszerek használata, auditív segédeszközökkel.

Egyszerű élethelyzetek játékos modellezése.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Informatika

A számítógép működési elvének megismerése, a folyamatok megértése.

A számítógép felhasználhatósága a mindennapokban.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Matematika

Számok világának leképezése tárgyakkal, rajzokkal, majd a számok szimbolikus szintjén.

A mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

Szövegértés, lényeg- kiemelés, adatok csoportosítása, elvonatkoztatása nyitott mondatokban.

A matematikai nyelvi relációk tudatosítása.

Az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megtartása, sokoldalú gyakorlás.

Problémamegoldó képességfejlesztés.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Történelem, Ember és társadalomismeret, Etika, Hon- és nép-ismeret

Önismeret, reális önértékelés, kommunikáció fejlesztése minden műveltségi területen.

Korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A feladatok, a fejlesztendő képességek megegyeznek a NAT-ban leírtakkal, a fejlődés útjai, módjai és kialakításuk időtartama módosulhat.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Biológia, Fizika, Kémia, Földrajz, Egészségtan

Rajzos vázlatok készítése.

Kész vázlatok biztosítása a lényegkiemelés megkönnyítése.

Számonkérésnél az időtényező növelése, lehetőség a kiválasztásra (írásbeli felelet helyett, szóbeli, szóbeli helyett írásbeli).

Feleletnél a vázlat használatának engedélyezése.

Számítógép használat.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Környezetismeret

Tér- és időviszonyok kialakítása, tájékozódási ismeretek kialakítása.

Életszerű helyezetek megtapasztalása.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Ének-zene

Ritmusérzék, a hallási figyelem fejlesztése.

A kommunikációs és metakommunkációs képesség fejlesztése.

Kapcsolatteremtő képességek kibontakoztatása.

Személyiségfejlesztés improvizációs játékokkal.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Vizuális kultúra, Technika

Az önkifejezés lehetőségének megteremtése.

Nagy- és finommozgások fejlesztése.

Alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Tánc- és dráma

Látás, hallás, mozgás koordinált működtetése.

Komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésében fontos feladata van.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Testnevelés

Szenzoros integrációs programmal fejlesztés vagy gyógyúszás.

Testséma biztonságának kialakítása.

Látás, hallás, mozgás koordinált működése.

Helyes magatartási szokások kialakítása.

Jellemtulajdonságok fejlesztése.

Személyiség formálása csoport ill. csapatjátékokon keresztül.

Kudarctűrő képesség növelése.

Súlyos figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek.

A beilleszkedési, magatartási **nehézség, illetve a figyelmi nehézség** esetében ugyanezek a tünetek jelennek meg, csak enyhébb fokban.

A percepció minden területét fejleszteni kell:

- a vizuális, az akusztikus, a mozgásos észlelés folyamatait,

- a motoros képességeket,
- a beszéd és nyelvi készség állandóságát.

A pedagógus együttműködése a családdal és más szakemberekkel feltétlenül szükséges.

A megvalósítás színterei

- tanóra,
- gyógypedagógiai rehabilitációs foglalkozás,
- pszichológiai ellátás

A beilleszkedési, magatartási nehézség

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartás-sémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcosság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- A pedagógus együttműködése a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A megvalósítás színterei

- tanóra,
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás,
- pszichológiai ellátás

A pedagógiai célú **fejlesztő foglalkozásokat** a tanórai foglalkozásokon túl is biztosítjuk.

A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Míg a **sajátos nevelési** igényű tanulók számára kötelező rehabilitációs tanórai foglalkozások heti időkeretét a. **Nemzeti köznevelési törvény 2011. évi CXC. 6. melléklete** határozza meg.

Követelmények és értékelés

A helyi tantervben a magatartásszabályozási zavarral és a beilleszkedési tanulási, és magatartási nehézséggel küzdő diákok egyéni sajátosságainak megfelelően vesszük figyelembe az egyes tantárgyak témaköreire, tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlásokat. **A tanulmányi követelmények megegyeznek a nem SNI-s, illetve** a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel nem küzdő **tanulók követelményeivel.** Ehhez azonban a tananyag-ban mennyiségi, minőségi szelektálásra, a tanítási, -tanulási folyamat módszerében, eszközeiben, időkeretében differenciált, rugalmas kezelésre van szükség.

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleménye, valamint a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye, javaslata alapján az igazgató egyes tantárgyak, tantárgyrészek **értékelése és minősítése** alól felmentést adhat, eltérő haladási tempót, vagy a számonkéréseknél hosszabb időtényezőt engedélyezhet a rászoruló tanulóknál.

Az értékelésre-minősítésre vonatkozó szakértői vélemények, illetve szakvélemények mindig az adott tanuló szükségleteire fogalmazódnak meg. Például: döntően szóban adhasson számot tudásáról, hogy elakadásnál megsegíthető legyen, illetve, hogy tudása reálisan számon kérhető legyen.

Differenciáltan a segítségadásban:

Ha azonos tananyagot dolgozunk fel, a tanulási nehézséggel küzdő gyermek több segítséget igényel pl.: a feladat megismétlése nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladatok kis lépésekre bontása, példa bemutatása, mintaadás (algoritmus) stb.

Differenciáltan a feladatok szintjén:

- Írásos munkáit differenciáltan értékelják.
- Több idő, illetve arányosan kevesebb feladat, vagy különböző nehézségi fokozatú, a tanuló képességeihez alakított feladatok adása.
- A feladatok technikai kivitelezése: íráskészség esetén csak egyeztetés, színezés, összekötés.
- Exteriorizációs szint: inkább felismerés, megnevezés legyen a feladat, mint alkalmazás, reprodukció tehát rétegfeladatok legyenek!
- Utasítások (egyszerre egy, az is egyszerűsítve).
- Segédeszközök használata:

    pl. számológép,

    számítógép az írásos munkákhoz,

korong, pálcika, színes rúd készlet,

táblázatok,

szorzótábla,

helyesírási szabályzat,

értelmező szótár, stb használata.

Differenciáltan a tevékenységek szintjén:

- A tanórán való részvétel kötelező, de értékelés alól felmenthető (igazgatói döntés alapján)

Differenciáltan a szociális keretek szintjén:

- Egyedül, párban, kiscsoportban tanuljanak. A tanulási nehézséggel küzdő gyermeknél hasznos lehet, ha társsal vagy társakkal dolgoznak (ösztönzés, segítség oldja az elszigeteltséget, kontroll stb.).

Differenciáltan a tanulási stílus szerint:

- Vannak vizuális, illetve auditív vagy motoros területre támaszkodó, illetve kombinált típusú tanulók, akiknél megerősítő hatású lehet az egyszerre több csatorna.

Differenciáltan a célok szintjén:

- Érdemes egy minimális, de működőképes és szilárd tudást kiépíteni, amire a következő szint ráépíthető.

Differenciáltan az értékelésben:

- Az osztályozás önmagában nem elég. A szöveges értékelés a tanulóknak szóljon, utaljon az önmagához mért fejlődés ütemére.
- A kötelező órakeret terhére az iskola foglalkoztatást szervez (kimehet a tanuló az óráról egyéni fejlesztésre)

- A matematikai gondolkodásban megnyilvánuló számolási nehézségeket vegyék figyelembe minden olyan tantárgyban, ahol számolásos tananyagrészek vannak, illetve ezek a munkák nem értékelhetőek (pl: fizika, kémia esetében).
- A helyesírás értékelése alóli felmentés.
- A külalak értékelése alóli felmentés.
- Tantárgyi felmentés.

A z **első évfolyamon** az értékelés és minősítés alól mentesített tanuló számára **egyéni továbbhaladást** engedélyezhet az igazgató, vagyis a gyermek haladása eltérhet osztálytársaitól egyes tantárgyakban.

- A SNI gyerekek teljesítménye nem vethető össze a többségével, nem fejezhető ki érdemjegyekkel. Jellemzően szöveges, vagy százalékos értékelést alkalmazunk.
- A továbbhaladás – azaz a következő évfolyamba lépés – feltételének érvényesítésekor figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat is.

- Az értékelő folyamat szerves része a szülő tájékoztatása, illetve az eredmények értelmezése, a jövőre vonatkozó tennivalók meghatározása. Különös gondot fordítunk arra, hogy a tanulók eredményeit diszkréten kezeljük, azokat csakis a szülőjével, és a tanulóval osztjuk meg, nem az osztály nyilvánossága előtt.

Az egyéni fejlesztési terv

Célja

- A törvény által meghatározott és a szakértői/szakvéleményben szereplő fejlesztési formák biztosítása.
- A sajátos nevelési igényből és tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokból/nehézségekből fakadó hátrányok csökkentése, vagy lehetőség esetén megszüntetése.
- Harmonikus, önmaga problémáit megfelelően kezelni tudó személyiség kialakítása.
- Az egész élet során jól használható kompenzációs technikák elsajátítása. Az osztály, a többi tanuló bevonása fontos, ismerniük kell a pedagógus állásfoglalását, az értékelés szempontjait, a „miért másképp” kérdések fel-merülése miatt.

Feladata

- Egyénre szabott fejlesztés a gyermek szükségleteinek figyelembe vételével.
- Differenciálás a szakértői/szakvélemény alapján.
- A pedagógus, a gyógypedagógus/fejlesztő pedagógus és a Nevelési Tanácsadó munkatársának folyamatos kapcsolattartása, egymás munkájának kiegészítése, segítése.

Tartalma és tevékenységei

- A tanulóról kapott szakvélemény alapján az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a a tanuló nevét, osztályfokát, a fejlesztendő területeket, az ütemezést, az eszközöket, módszereket.
- A dysfunkciók fejlesztése, a meglévő, jól működő funkciók bevonása a megismerő folyamatok megsegítése érdekében.
- A tanulók problémájának súlyosságától függően, egyéni vagy kiscsoportos képességfejlesztés. A fejlesztés területeit a rendelkezésre álló szakvélemények, valamint a pedagógusok jelzései alapján kerülnek meghatározásra.
- Az egyéni képességeket és az eltérő fejlődési ütemet szem előtt tartva valósuljon meg a mennyiségi és minőségi differenciálás.
- Megfelelő motivációs bázis kialakítása.
- A másodlagos tünetek (szorongás feladathelyzetben, kudarckerülő magatartás, esetleges agresszió, stb.) oldása.

A fejlesztő tevékenység területei

Testséma fejlesztés, téri, időbeli tájékozódás fejlesztése

- térészlelés
- oldaliság (bal-jobb)
- irányok
- tájékozódás saját testen, térben, síkban
- relációs szókincs

Mozgásfejlesztés

- Nagymozgások, természetes mozgások (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás)

- Finommozgások: szem-kéz koordináció, szemmozgások (fixálás-követés), kéz-ujjak

(helyes ceruzafogás)

Percepció fejlesztése

- vizuális
- auditív
- taktilis

Emlékezet fejlesztése

- rövid távú, hosszú távú
- vizuális, auditív

Figyelem fejlesztése

- terjedelme
- koncentráció

Gondolkodás fejlesztése

- ok-okozati összefüggések felismerése
- problémamegoldó gondolkodás

Beszédfejlesztés

- beszédszervek mozgásának tudatosítása
- szókincsbővítés

Énkép, önismeret fejlesztése, önbizalom növelése

Alapelvek a fejlesztő munkában

- A tanuló egyéni fejlettségéhez, sajátosságaihoz való alkalmazkodás

- Fokozatosság

- Szemléletesség, cselekedtetés

- Változatos tevékenységformák

- Elfogadó légkör

- Játékba ágyazott fejlesztés

- Komplexitás

- Rendszeresség

- Differenciálás

Követelmények

- A fejlődés és fejlesztés lehető legkedvezőbb lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása.
- A támasztott követelmények mindig személyre szabottak és a szakértői/szakvéleményben foglaltakra épüljenek.

3. számú melléklet: Tehetséggondozás program

Egyházunk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy gyermekeink szakmai életútja a bennük rejlő akár nyilvánvaló, akár a felszín alatt húzódó képességeiket követve alakuljon. Ezt szem előtt tartva iskolánk számára pozitív kihívást jelent, hogy a vallásos értékrendünk oktatásán túl megtaláljuk az egyes gyermekek rejtett vagy nyilvánvaló képességeit. Nálunk a morál és a szaktudás szerves egységet alkot, hiszen a jellemfejlesztés és a tehetség kibontakoztatása sokszor kéz a kézben jár: egyik segíti a másik fejlődését.

Iskolánk 2018 márciusa óta regisztrált tagja a Tehetségpont[1] hálózatnak, mely kapcsolat nagyban segíti szakmailag, hogy a célkitűzéseink megvalósulhassanak.

1 A tehetségpontok feladatköre négy tevékenységre terjed ki: ! Tehetségkeresés-azonosítás, amelynek célja a tehetségek felismerése, az optimális fejlődésükhöz szükséges állapotfelmérés (személyes és környezeti erősségek, gyengeségek).

! Tehetséggondozás: a tehetségek kibontakozását segítő tervszerű folyamat. A tehetséggondozás (egymást nem kizáró módon) megnyilvánulhat például alkalmi vagy rendszeres anyagi támogatás, menedzsment támogatás (pl. előadói fellépések, kiállítások, konferenciák szervezése), illetve képzés/fejlesztés jellegű program formájában.

! Tehetség-tanácsadás: a tehetségígéret fejlődésére, fejlesztésére vonatkozó útmutatás. A tanácsot kérő személy lehet: a (tehetséges) diák, a szülő/gondviselő, a tehetségesekkel foglalkozó szakember, az intézményvezető, az (oktatás) politikai döntéshozó, a tehetség témakörrel ismerkedő személy.

! Tehetségpontok hálózatában történő együttműködés. A hálózati kapcsolatok építése a tehetségpontok érdeke és feladata. A hálózati együttműködés prominens elemei a területi és szakmai alapon működő tehetségsegítő tanácsok. A hálózatépítést közvetlenül is segíti, valamint informatikai háttérrel is támogatja a Nemzeti Tehetségpont.

Ezt többek között egy belső kutatás végzése is elősegíti, mely a *védikus*[2] tradícióban megjelenő, ún. „64 művészet” és a modern tudomány által megfigyelt 8 tehetségterület szintézise.
Bár e kutatás még zajlik, a kutatás meglévő részleteit már egyes területeken alkalmazzuk.
A tavalyi év során főképpen kézügyességet igénylő területeken segítettük a diákok különböző képességeit, ezt a jövőben más tehetségterületekre is szeretnénk kiterjeszteni, melynek mérését azokra releváns szempontrendszerek felállításával kívánunk elérni.

1. A tehetséggondozó program rövid leírása:

2 védikus: óind. (Védák: Indiai óind szent szövegei, melyek a védikus kultúra alapját képezik)

A program a *védikus* kultúra hagyományaihoz nyúlik vissza, ahol az iskolákban a „64 művészetet” oktatták. Tanulmányozva napjaink tehetségfelfogásait azt figyeltük meg, hogy a 64 művészet elemei a *Gardner*-féle 8 speciális tehetségterület valamelyikébe besorolhatóak[3]. E tehetségsegítő program a tradicionális alapokat újraértelmezve, a mai kor sajátosságaira szabva kívánja elérni a korábban már megfogalmazott célkitűzéseit. Bár a kutatás folyamatosan bővül, de már rendelkezik alkalmazható elemekkel, melyeket a múltban is sikeresen alkalmaztunk.

2. **Eszközeink**

! tehetségtérkép alkalmazása
! kérdéssor a tanulóinknak
! tanári megfigyelések
! szempontrendszer alkalmazása, mely a gyermekek bizonyos részképességben való jártasságára is kiterjed egy tárgyon belül

3. A tehetséggondozási tervünket a következő területeken kívánjuk megvalósítani:

! *Varna* szombatok (*1.táblázat*):
szombat délelőtti foglalkozások keretében tarjuk azon tárgyakat, melyek a kultúránk szempontjából fontosak, és pályaorientációs segítséget adnak a gyermekek további képzéséhez

a) Kézműves foglalkozások:
A kézműves foglalkozások a kultúránkkal és a fenntarthatóság témakörével kapcsolatosak
b) Slóka foglalkozások:

3 Lásd Függelék

A szanszkrit elnevezés a szentírások verseit takarja, melynek memorizálása egyszerre több területet is fejleszt. Magyar és idegen nyelvet tanulnak, a memóriát illetve a versek mondanivalóin keresztül jellemet fejleszt és erkölcsös életre nevel. Az évek során a megtanult versek száma minimum 50, melyet egy egyházon belüli tudásszint felmérő során kamatoztathatnak is[4].
c) Kertgondozás:
Kerttervezési és gondozási ismeretek, biogazdálkodás és díszkertek kialakítása

! Nyári projekt hetek, táborok (*2.táblázat*):
a) A projekt hetek lehetőséget biztosítanak a gyermekek részére, hogy elmélyülhessenek azokban a tevékenységekben, melyet év közben csak érintőlegesen tanultak, mert a közismereti tárgyak tanulása mellett már nem nagyon jutott rá idő. Ilyenek pl. a szent helyeken való zarándoklatok, a szentírásaink feldolgozása dráma, képzőművészeti, kézműves, zenei, fenntarthatóság témájú és egyéb területeken.
b) A nyári táborok vagy bentlakásos, vagy napközis táborként funkcionáló komplex projekthetek, melyek élményeken át tanítják a gyermekekkel a kultúránk egyes elemeit.

Célunk, hogy ezen területek kiemelkedő tanulói tudásukat tovább mélyíthessék, esetleg extra óraszámban foglalkozhassanak velük, és az említett területek kevésbé ügyes tanulói is felzárkózhassanak, illetve találják meg az adott területen belül azt, ami érdekli őket.

További célunk a jövőre, hogy a tehetséggondozási tevékenységünket kiterjeszthessük más területekre is, mint például a matematikai-logikai készségek, a nyelvi készségek fejlesztésére, bővítésére.

a *védikus* 64 művészet	**magyarázat**	**tehetség**
nátjam: színjátszás;		INTERPERSZONÁLIS
aindrajálam: zsonglőrködés;		
hasta-lághavam: bűvészkedés;		
sutra-krí¨á: bábok mozgatása vékony zsineggel;	bábozás	
nátikákhyáyiká-darsanam: rövid színdarabok eljátszása és anekdoták írása;		
kávya-samasyá-puranam: titokzatos versek megfejtése;		
samvácyam: a társalgás tudománya;	kommunikáció, retorika	
vaijayikí vidyá: győzelem tudománya	vezetői képességek fejlesztése	
yantra-mátriká: bűvös négyzet készítése, amelyben a számok összege minden sorban ugyanannyi;	Sudoku-típusú rejtvények	LOGIKAI-MATEMATIKA

4 mely fokozat elérése képesíti őket magasabb szintű, egyházon belüli feladatok vállalására is.

dyuta-visesam: a szerencsejáték különféle fajtáinak ismerete;	társasjátékok	
ákarsa-kridá: kockázás;	dobókocka-játékok	
bálaka-krí¨anakam: gyerekjátékokkal játszani;		
(a) praheliká: találóskérdések kitalálása és megfejtése; (b) *pratimálá:* verspárbaj,		NYELVÉ-SZETI
pustaka-vácanam: könyvek felmondása;		
mlecchita-kutarka-vikalpám: barbár vagy furcsa okoskodásokat kitalálni;		
desa-bhásá-jñánam: a tájszólások ismerete,		
mánasí-kávya-kriyá: költemények szerzése gondolatban;		
kriyá-vikalpám: irodalmi mű		
abhidhána-kosa-cchando-jñánam: szótártudomány, valamint a versmértékek ismerete;		
durvacakam-yogám: olyan kérdések feltevése, melyekre nehéz válaszolni;	találós kérdések kitalálása	
álekhyam: festészet;	különböző festészeti technikák ismerete	TÉRBELI-VIZUÁLIS
visesaka-cchedyam: arc- és testfestés színes kenőcsökkel, kozmetikumokkal;	arcfestés, henna, sminkelés	
tan¨ula-kusuma-bali-vikárám: kedvező ábrák készítése a földön rizsből és virágokból;	padlófestés művészete, (*rangolik, mandalák*)	
puspástaranam: virágágy készítése;	virágdekor, virágkötészet	
dasana-vasaná¯ga-rágám: a fogak, a ruha és a test különféle részeinek színezése;	textil- és testfestés	
mani-bhumiká-karma: ékszerrel kirakni a padlót;	mozaikozás	
sayyá-racanam: az ágy leterítése;	ház dekor	
citra-yogám: a színek keverése;	színtan, természetes festékek készítése,	
málya-grathana-vikalpám: koszorúfonás;	virágkötészet,virágfüzérek és ékszerek	

sekharápí¨a-yojanam: sisak felhelyezése a fejre;	turbánok, fejdíszek készítése, felhelyezése	
nepathya-yogám: felöltözés az öltözőben;	díszletek és jelmezek elhelyezése	
karna-patra-bha¯gám: a fülcimpa felékesítése;	füldíszek, fülönfüggők készítése	
bhusana-yojanam: a test felékszerezése;	ékszerdíszítés	
kaucumára-yogám: az álcázás művészete;	Jelmezek, maszkírozások	
citra-sákápupa-bhaksya-vikára-kriyá: salátták, kenyérfélék, sütemények és egyéb csemegék készítése;	főzés, sütés	
pánaka-rasa-rágásava-yojanam: ízletes italok készítése és színezése pirosra;	italok és szörpök elkészítése, természetes ételszínezékek	
sucí-váya-karma: varrás és szövés;	varrás, szövés, hímzés alapok, kelmekészítés és alapruhadarabok, kellékek stb. készítése	
pattiká-vetra-bána-vikalpám: egy vászoncsíkból és egy botból íj készítése;	Egyszerű fegyverek készítése	
tarku-karma: rokkával fonni;		
taksanam: ácsmesterség;		
vástu-vidyá: építészet;	A védikus térrendezés alapjai, erdei kunyhó, tűzhely, stb.építése.	
raupya-ratna-paríksá: ezüst és ékkövek felismerése;		
dhátu-vádam: a fémek ismerete;	fémek megmunkálása	
mani-rága-jñánam: ékszerek színezése;	ékszerkészítés	
kesa-márjana-kausalam: frizura készítése;	hajápolás és frizura készítése, a haj gondozása, természetes festése	

chalitaka-yogám: kegyhelyek építése;		
vastra-gopanam: valamilyen öltözetet egy másiknak álcázni;		
puspa-sakatiká-nirmiti-jñánam: játékszekerek készítése virágból;	virágdíszek, tárgyak készítése	
sugandha-yuktim: különféle illatok alkalmazása;	aromaterápia, növénytan	TERMÉSZETI
ákara-jñánam: ásványtan;	ásványok felkutatása és ismerete a földben, talajtan	
vriksáyur-veda-yogám: gyógyfüvek;	gyógynövény ismeret (termesztés, hatás, természetes növényvédőszerek)	
mesa-kukkuta-lávaka-yuddha-vidhim: kosok, kakasok és fürjek betanítása viadalokra;	nem releváns	
suka-sáriká-pralápanam: hím és nőstény papagáj megtanítása beszédre és arra, hogy válaszoljanak az ember kérdéseire;	papagájt megtanítani beszélni és a feltett kérdésekre válaszolni	
utsádanam: gyógyítás balzsamokkal;	házi praktikák betegségek és gyógymódjaik	
nrityam: táncművészet;	tradicionális és folklór táncok ismerete	KINETIKUS
udhaka-ghátam: fröcskölés vízzel;	vízben végezhető ügyességi játékok	
gítam: ének;	éneklés, dalszerzés, hangnemek, ütemek	ZENEI
vádyam: hangszertudás;	ritmus, dallamfajták, különféle dobokon kísérőmotívumok	
udaka-vádyam: zenélés vizeskorsókon;	alternatív hangszereken való zenélés	
víná-¨amaruka-vádyáni: fuvolázás és egy kis, X-alakú dobon játszani;	Fuvolázás és dobolás	

vaitálikí vidyá: hajnalban zenével ébreszteni a mestert.	különböző napszakokhoz illő dallamok ismerete (*rágák* tudománya)	
*dhárana-mátriká:*amulettek tudománya;		EGYÉB[5]
vainályikí vidyá: misztikus erővel megfegyelmezni másokat;	hipnózis, mentalista képességek fejlesztése	
aksara-mustiká-kathanam: megmondani, mi van leírva egy könyvben, anélkül, hogy belenéznénk, valamint megmondani, mi van a másik összezárt markában;	mentalista képességek fejlesztése	

5 Az intraperszonális kategória külön nem jelenik meg, hiszen az önmegismerés folyamata a tevékenység végzése és a pedagógusok által valósul meg. Megjelenik viszont egy Egyéb kategória, melyben olyan művészeteket helyeztünk el, amelyek extraszenzorikus képességeket fejlesztenek.

4. számú melléklet: Kalandnap

A Kalandnap egy olyan komplex szintetizáló folyamat, ami az iskolában egy adott időszakban tanult tananyagok gyakorlatban történő alkalmazását dolgozza fel játékos keretek között. Ez a terepgyakorlat (vagy, ahogyan mi nevezzük: a Kalandnap) az elméleti tudást gyakorlatban, tevékenységgel egybekötve ellenőrzi le: tehát nem a tanult anyag van kikérdezve szóban, vagy írásban, hanem egy sokkal életszerűbb helyzetben van lemérve a gyerekek tudása. Konkrétan megfogalmazva: a gyermek képes-e, tudja-e alkalmazni a gyakorlatban (az életben) az iskolában tanult ismereteit.

Összetett volta miatt a Kalandnap több területet is magába foglal:

- méri a gyerekek tudását, ismeretanyagát, azok gyakorlati helyzetben való alkalmazását,
- lehetőséget teremt a gyerekek kompetenciáinak kinyilvánítására,
- fejleszti a csapatszellemet, az összetartást,
- lehetőséget ad a kreativitásra, önálló ötletek, gondolatok megnyilvánítására
- örömteli, játékos keretek között élménnyé teszi a tanultak visszaadását (felelet, dolgozat helyett)
- gyakorlati tapasztalatok által mélyíti a tudásukat, később is jobban emlékeznek rá, mert egy pozitív élménnyel társul
- lehetőséget teremt a szülőkkel való együttműködésre (egyes részekre szülői segítséggel készülnek fel)

Kalandnap:

A Kalandnap tulajdonképpen egy folyamatos rákészülést jelent. Amellett, hogy a tanultakat kell majd alkalmazni ott, napi szinten is fenn tartjuk a gyermekek érdeklődését, lelkesedését. Nálunk a gyerekek minden nap részt vesznek a szülőkkel együtt a reggeli templomi programokon, aminek egyik része a „lecke”, a szentírásokból való felolvasás. Erről rövid jegyzetet készítenek maguknak (mindenki a korosztályának, képességeinek megfelelően), amit az iskolába érkezve megmutatnak a tanárnak. Ha mindenki írt valamit, akkor húzhatnak egy képrészletet (csapatszellemet fejleszti, ha egy valaki is nem írt, akkor nem húzhatnak), amit felragasztanak a faliújságon található puzzle-lapra. Ez addig megy, amíg ki nem telik a kép. Ha készen van egy kép, azért cserébe kapnak valami kis titokzatos tárgyat, amit majd a Kalandnapra magukkal kell vinniük, ott tudják majd felhasználni (ez lehet egy kulcs, egy térképrészlet, egy cserépdarab stb.)
A Kalandnapokat úgy tesszük izgalmassá, egyedivé, hogy mindig kitalálunk egy kerettörténetet, (egy küldetést, egy missziót, egy kutatást), amit nekik kell teljesíteni, véghezvinni, megoldani. Tulajdonképpen észre sem veszik, hogy mindeközben a tudásuk mérve van a gyakorlati alkalmazás során, hiszen ők csak egy kalandnak fogják fel az egészet.

Bemutatásomban egy ilyen Kalandnapnak a folyamatát szeretném ismertetni. Táblázatba rendezve szemléltetem, hogy az adott szituáció milyen tananyagot, ismeretet mér, illetve, hogy milyen kompetenciát fejleszt a gyerekekben.
Az előző hetek, hónapok alatt a gyerekek a képekért cserébe kaptak egy kulcsot, egy vaktérképet és egy díszes üvegben hamulúgot (amit ők készítettek technika órán), ezeket vitték magukkal.

Egy tanár kísérte őket, de úgy, hogy nem szólt bele, hol, mit, hogyan kell csinálni a gyerekeknek, inkább csak felügyelőként volt jelen. A gyerekek nagyon élvezték!

Esemény	Tananyag, ismeretanyag	Kompetencia
1.Reggel a gyerekek kaptak egy borítékot, amiben egy levél és egy pendrive volt. Egy indológus írt nekik levelet, miszerint egy indiai faluban egy ásatáson találtak egy idegen nyelvű írást. Sikerült megfejteni, hogy ez szanszkritul van, és le is fordították (kb: mi az élet értelme? mit kell tennie annak, aki készül elhagyni ezt a világot?) (ezek filozófiai kérdések, a vallásunkhoz kapcsolódóan, az elmúlt időszak reggeli leckéi ezekhez kapcsolódóak voltak) Viszont a probléma az, hogy nem tudja, hol keresse a választ erre a kérdésre. Az egyik falubélivel beszélgetett, és ő hozzájuk (a krisna-völgyi gyerekekhez) irányította, ők biztosan tudják a megoldást. „Kérlek, segítsetek nekem a kutatásban! Ha megvan a válasz, küldjétek el nekem sms-ben!” 	Magyar óra, olvasás	Anyanyelvi kommunikáció (olvasás, értelmezés)

2.A feladat: hogyan tovább? Van egy pendrive, ezzel kellene valamit kezdeni, ehhez egy számítógép kell.		Hatékony, önálló tanulás (logikus gondolkodás, kreatív ötletek, hogyan lehet a pendrive-ról az információt megszerezni) Szociális és állampolgári ismeretek (keresni valakit, akinek van számítógépe, megszólítani, elkérni tőle)
3.Miután kértek az egyik tanártól egy laptopot, meg kellett nézni, hogy mit tartalmaz a pendrive.	Informatika óra	Digitális kompetencia (számítógép használat, pendrive használat, számítógép-könyvtárakban való eligazodás)
4.Miután sikerült a pendrive-on megnézni az információt, kiderült, hogy egy hangüzenet van rajta. Ezt meghallgatták, de ez angolul volt.	Angol-nyelv óra	Idegennyelvi kommunikáció (angol beszédértés)

5.A hanganyag egy párbeszédet tartalmazott, amelyből kiderült, hogy hol van a következő állomáshely, ahová menniük kell. A helyszín itt Krisna-völgyben egy szent hely volt, amit szent helyek órán már tanultak, felkerestek.	Szent helyek, szent emberek óra	Hatékony, önálló tanulás (korábbi ismeretek felidézése) Természettudományos kompetencia (tájékozódás)
6.Ezután felkerekedtek, elindultak megkeresni az adott helyszínt. Miután megérkeztek, ott várta őket egy kis csomag, személyre szabott feladatokkal, amiket ki kellett tölteniük. A kérdések úgy voltak összeállítva, hogy magyar és történelmi ismeretek is voltak bennük. A keresztrejtvény megfejtéséhez mindenki feladatából kellett egy részlet, így itt ismét igazi csapatmunkára volt szükség.	Magyar óra Történelem óra	Hatékony, önálló tanulás (adott feladat megoldása az addigi ismeretek alapján) Szociális és állampolgári kompetencia (csapatszellem, együttműködés)
7.A rejtvény megfejtéséből kiderült, hogy akit meg kell keresniük, az a „kertek őrzője”.		Hatékony, önálló tanulás (gondolkodás, rébusz megoldása) Természettu

		dományos kompetencia (tájékozódás)
8.A közeli kertészetbe vették az irányt, ahol is meg kellett keresni a főkertészt. Ehhez őt meg kellett szólítani, „kicsikarni” belőle az információt.		Anyanyelvi kommunikáció (beszéd) Szociális és állampolgári kompetencia (személy megszólítása, adott helyzetben, időben való helyzetfelismerés, kommunikációs készség, információkérés)
9.Ő adott nekik egy csomagot, amiben szintén egy rébusz volt: a következő helyszínt kellett megfejteni.	Környezet ismeret, Természet ismeret óra	Hatékony, önálló tanulás (gondolkodás, rébusz megoldása) Természettudományos kompetencia (tájékozódás)
10.A következő helyszínre ki volt készítve egy íj, sok nyílvessző, illetve egy kis táblán a hozzá tartozó információ. A feladat: a távolban levő konzervdobozt kellett eltalálni a nyílvesszővel.	Testnevelés óra (íjászat)	ügyességi feladat
11.Miután ez sikerült, a konzervdobozban volt a következő helyszín: a tehenészet. Feladat is volt: útközben meg kellett fejteni a kottáról a dallamot.	Ének-zene óra (elmélet)	Esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség (kottaolvasás, memorizálás)

12.A tehenészetnél egy újabb táblán megtudták, hogy itt el kell játszani különféle hangszereken a megfejtett dallamot.	Ének-zene óra (gyakorlat)	Esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség (zenélés, hangszerek használata)
13.Az „égiek” áldásaként egyszer csak lehullott közéjük egy kis csomag (az emeletről dobták le), amiben a következő helyszín volt, szintén rébuszban megfogalmazva (a „vízgyűjtőt” kellett megkeresni)		Hatékony, önálló tanulás (gondolkodás, rébusz megoldása) Természettudományos kompetencia (tájékozódás)
14.A tó mellett egy papír jelezte, hogy az információ egy rongydarabon van, itt valahol. Miután megtalálták, látták, hogy csupa sár, nem lehet elolvasni. Így a magukkal hozott hamulúg segítségével kimosták, és így már lehetett is látni az írást.	Technika óra	Hatékony, önálló tanulás (gondolkodás) Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia (a rendelkezésre álló eszközök használata, kínálkozó lehetőség megragadása: hamulúggal ki lehet mosni a koszt)

15.A rongydarabon utasítások voltak: „Menj el a kerítésig, fordulj jobbra 45 fokot, menj előre 35 métert, fordulj balra 90 fokot, menj előre 65 dm-t…”, és így megtaláltak egy kis lelakatolt dobozt. (a kulcsát már megkapták korábban az egyik képért cserébe)	Matematika óra	Matematikai kompetencia (problémamegoldás a mindennapokban, a matematikai ismeretek segítségével eljutni a kívánt helyre) Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia (a rendelkezésre álló eszközök használata, kínálkozó lehetőség megragadása: kulcs használata)
16.A dobozban egy iránytű és egy térképrészlet volt, itt illesztették hozzá a korábban megkapott vaktérképet. Ezek segítségével eljutottak a közeli kiserdőbe.	Természet-ismeret, Környezet-ismeret óra	Természettudományos kompetencia (tájékozódás, vaktérkép használata, iránytű használata)
17.Az erdőben a fafajták azonosításával találták meg a következő üzenetet.	Természet-ismeret, Környezet-ismeret óra	Természettudományos kompetencia (fafajták ismerete)

18.A játék során minden helyszínen az üzenetek mellett volt egy képrészlet. Ezeket most összeragasztották, amiből egy írás jött ki. (Ez „dévanágari” írás, a szanszkrit nyelv betűjeleivel volt, ezt is tanulják nálunk a gyerekek) हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे । हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे ॥	Szanszkrit óra	Idegennyelvi kommunikáció (szanszkrit írás betűinek az ismerete)
19.Miután ezt sikeresen leírták latin betűkkel, visszatértek az iskolába, hogy a szentírásokban megkeressék ezt a verset.	Magyar óra	Anyanyelvi kommunikáció (olvasás, keresés tárgymutatóban, lexikonhasználat, betűrend, írás)
20.A szentírás egyik részében sikeresen megtalálták a keresett verset, ez volt a válasz az indológus kérdésére. Ezt a verset telefonon sms-ben elküldték a megadott telefonszámra.	Informatika óra	Digitális kompetencia (mobiltelefon használat)
21.Kb. fél óra múlva jött a válasz: köszöni szépen a gyerekek segítségét az indológus.		

5. számú melléklet: A Srí Prahlada Gurukula értékelési rendszerének főbb elvei

Az értékelési rendszer fő elve:

A jó viselkedést jutalmazzuk.

Általános elvek:

- ! Minden évben nullázódnak a pontok
- ! Nulla alá nem lehet menni
- ! Minden órán van értékelés
- ! Saját szinthez viszonyítunk
- ! Az értékelés szeptember és május között történik
- ! A jutalmak elérendő pontszámai hónapokra vannak lebontva
- ! A jutalmak nem járnak, hanem ha adott hónapban van ilyen lehetőség, akkor az adott tanuló részt vehet a tevékenységben
- ! Az értékelés szeptember és május között történik
- ! Hetente van összesítés
- ! Hétfő reggel kapják meg a gyerekek a pontjaikat
- ! Kéthetente hozzájönnek a plusz pontok
- ! Betegség esetén a tanuló a napi értékeléseinek az átlag pontját kapja meg

Pontrendszer

1. Minden alkalommal értékeljük

1.1 Tanórán (minden óraadó tanár értékel)

- ! Szabálykövetés +1/-1
- ! Rendezett munka (sattva) +1/-1
- ! Aktivitás (legalább odafigyel) +1/-1

1.2. Szüneti ügyelet (az ügyeletes tanár adja)

- ! Mindenki kap +1 pontot a nap végén. Kivétel aki nem érdemelte meg. (nincsen mínusz pont)

1.3. Ebédeltetés (Az ebédeltető adja)

! Szabálykövetés +1/-1 pont

1.4 Napközi (Napközis tanár adja)

! Szabálykövetés +1/-1

! Rendezett munka (sattva) +1/-1

! Aktivitás (legalább odafigyel) +1/-1

Ha nem jár napközibe, akkor az előző heti normájuk átlagának 1 órára eső része egész számra kerekítve.

1.5 Templomi/reggeli ügyelet (ügyeletes tanárok)

! Minden alkalommal jár 2x+1 pont (templom, reggeli program)

Nem jár, ha valaki indokolatlanul hiányzik, vagy az ügyeletes levonja a pontját.

Betegség esetén a tanulók az előző héten szerzett pontjaik egész számra kerekített átlagát kapják időarányosan.

2. Kéthetente értékelés

2. 1. Jellemfejlődés (Osztályfőnök, illetve a szaktanárok jelzik az osztályfőnöknek, ha javasolnak valakit. Erről nem tudnak a diákok, de a tanulók 2 hetente megkapják az összegyűlt pluszpontokat)

!	Segít a tanulótársának	Önként segít társainak tanulásban
!	Szolgálja társait	Önként szolgálatot végez társainak (pl elmosogat)
!	Szolgálja tanárokat	Önkéntes szolgálat
!	Szolgálja az időseket	Önkéntes szolgálat
!	Iskolai seva	Önkéntes részvétel
!	Sportszerű	Játékban, kiránduláson +
!	Adományoz	Például társainak visz ajándékot
!	Japa	Figyelmes
!	Sankirtan	Önkéntes Harinam v Sankirtan
!	Önreflexió	Elismeri, hogy hibázott
!	Sadhana	Részvétel (75% felett)

Jutalmazási rendszer kategóriák

Ha valamelyik tanuló eléri egy ***csoport*** (*igazgyöngy, arany, smaragd, gyémánt*) pontszámát, akkor ezen alkalommal ünnepélyesen „fel is köszöntjük”.

1. *Muktá:* igazgyöngy
2. *Hema:* arany
3. *Marakata:* smaragd
4. *Vaidurya:* gyémánt

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program nyilvánossága, megismerése

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala a szülői értekezleten történik, s az intézményben kifüggesztésre kerül. A Srí Prahláda Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője ***jóváhagyta.***

Kelt: Somogyvámos, 2019.10.01.

…….
intézményvezető

Nyilatkozat – Szülői Szervezet

A Srí Prahláda Általános Iskola Szülői Közösségének képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Somogyvámos, Krisna-völgy, 2019.10.01.

……
Szülői Közösség elnöke

Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

A Krisna-völgy Indiai Kulturális Központ és Biofarm, mint a Srí Prahláda Általános Iskola fenntartója, az intézmény Pedagógiai Programját jóváhagyja.

Somogyvámos, Krisna-völgy, 2019.10.01.

…….
fenntartó képviselője

Alkalmazotti közösség nyilatkozat

A Srí Prahláda Általános Iskola alkalmazotti közösségének képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program elkészítéséhez és elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Somogyvámos, Krisna-völgy, 2019.10.01.

……
alkalmazotti közösség képviseletében